

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศรีสง่า โภคสมบัติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

บทคัดย่อ
ของ
ศรีสง่า โภคสมบัติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2549

ศรีสง่า โภคสมบัติ. (2549). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา:
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 265 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-staged Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และวิธีการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามตัวแปรที่ตั้งไว้ ผลพบดังนี้คือ

3.1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีตำแหน่งของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การเป็นกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกัน โดยเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง

3.3 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ในด้านการวางแผนงาน ส่วนในด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30-45 ปี

4. ด้านข้อเสนอแนะ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ควรมีการรวบรวมข้อมูลทุกอย่างอย่างถูกต้องชัดเจนไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และควรสำรวจความต้องการของชุมชน

4.2 ด้านการวางแผนงาน ควรวางแผนอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนควรมี ส่วนร่วมในการวางแผน ควรมีการวางแผนระยะยาว และควรประชุมชุมชนเพื่อทราบความต้องการ

4.3 ด้านการบริหารจัดการ ควรให้ชุมชนเข้าบริหารงานด้วย จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม

4.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในชุมชน จัดตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ และควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่จูงใจหลากหลายและทันสมัย

4.5 ด้านการประเมินผล ควรมีการประชุมประเมินผลประจำเดือนในการปฏิบัติงาน ควรมีการประเมินผลจากหน่วยงานหลายฝ่าย และควรมีการรายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง

WORK PERFORMANCE OF COMMUNITY LEARNING CENTER COMMITTEES
IN SAMUTSONGKRAM AND SAMUTSAKORN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SRISANGA POKSOMBUD

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 2006

Srisanga Poksombud. (2006). *Work Performance of Community Learning Center Committees in Samutsongkram and Samutsakorn Province*. Thesis for M.Ed. (Adult Education). Bangkok: Srinakharinwirot University. Advisor : Associate Professor Dr. Penkhae Prachonpachanuk.

The main purposes of this study were to find out the work performance of Community Learning Center Committees in Samutsongkram and Samutsakorn Province in 5 areas : community data collection, work planning, administration, public relations and evaluation. The work performance of the Center Committees varied by sex, age, position in the Committee, educational level, and work experiences were also compared.

The samples were two hundreds and sixty-five Center Committees who were randomly selected by the multi-staged random sampling technique. Data collection was made by the questionnaire. Data analysis was made by various types of statistics: percentage, means, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's Method.

Research results were as follows:

1. The Community Learning Center Committees had the average level of knowledge and understanding concerning the community Learning Centers as well as the work of the Center Committees.

2. In terms of the work performance, it was found out that the Committees had high level of work performance by all, and by each area except in the administration and evaluation areas where the average work performance were found.

3. Comparing the work performance of the Center Committees by various variables, it was shown as follows:

- 3.1 The ones with different position in the Committee, educational level and work experience, had no different work performance by all and by each area.

- 3.2 The ones with different sex had different work performance in administration and evaluation areas.

- 3.3 The ones with different age, had different work performance by all at statistically significantly difference at .05 level, whereby differences were found in work performance at .05 and .01 significantly statistically differences in administration, public

relations, and evaluation areas. It was found that the ones who were 45 year old had higher work performance than the ones who were 30-45 year old and under.

4. As for suggestions, various suggestions were made for example : The Learning Center should collect all information concerning the community. Work planning should be done regularly and continuously. The community should take part in Learning Center administration. In addition, public relations should be made widely with various types of modern media. As for evaluation, various types of evaluation should be made and reports should be arranged continuously.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ของ

นางศรีสง่า โภคสมบัติ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจั่น)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์กัมปนาท บริบูรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทสำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจันทน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ท่าน ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน รวมทั้งให้ความกรุณาทุ่มเทกับลูกศิษย์อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย และผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาชี้แนะจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ตลอดจนการได้รับ คำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่งจากคณะกรรมการสอบปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และอาจารย์กัมปนาท บริบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามทุกท่าน ซึ่งได้ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนางสาวอังคณา วสุวรรณ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน นายชม้าย ทองสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง จังหวัดราชบุรี และนายอังคาร แทนสง่า ศูนย์การศึกษา ออกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ลูกศิษย์ในการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่ง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านไป 5 ปีที่ผ่านมา ได้กลายเป็นการเรียนรู้ที่จะต้องสืบเนื่องต่อไปอย่างไม่มี ที่สิ้นสุด ตามปรัชญาแห่งการศึกษาตลอดชีวิต

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ที่ได้กรุณาอบรมเลี้ยงดูบุตรและ ปลุกฝังความสนใจใฝ่รู้ในการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบคุณบุคคลที่คอยให้กำลังใจ แรงใจ และดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในการศึกษาและทำงานวิจัยจนสำเร็จในครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน ขอขอบใจลูกชายที่ส่งแรงใจเป็น กำลังใจให้อย่างดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ศรีสง่า โภคสมบัติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานการวิจัย	8
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดและปรัชญาของการศึกษานอกโรงเรียน	9
	ความเป็นมาของการศึกษานอกโรงเรียน	10
	ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน	11
	ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน	12
	หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	13
	การบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	14
	บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษา	17
	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)	19
	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	79
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	79
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	81
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
	การวิเคราะห์ข้อมูล	82
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
	อภิปรายผล	86
	ข้อเสนอแนะ	92
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	92
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	93
	บรรณานุกรม	94
	ภาคผนวก	99
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือ	100
	ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	112
	ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	123
	ประวัติย่อผู้วิจัย	132

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การให้บริการการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	33
2	แสดงข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร	40
3	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย จำแนกตามศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร	45
4	ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและ สมุทรสาคร	52
5	คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ..	54
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน	58
7	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน เป็นรายข้อ	59
8	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการวางแผนงาน เป็นรายข้อ	60
9	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการบริหารจัดการ เป็นรายข้อ	62
10	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นรายข้อ	64
11	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประเมินผล เป็นรายข้อ	66

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	67
13	เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน	68
14	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน จำแนกตามอายุ	69
15	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการวางแผนงาน จำแนกตามอายุ	70
16	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ	71
17	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุ	72
18	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ	73
19	เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้าน	74
20	เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามประสิทธิภาพใน การเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมและรายด้าน	76
22	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)	25
3 การจัดการศึกษาสายสามัญ	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 2) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมาคมเทคโนโลยีการศึกษาแห่งประเทศไทย. 2542 : 36) การศึกษาจึงเป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและยาวนานเพื่อให้มนุษย์สามารถรู้ คิดแก้ปัญหาอย่างมีคุณธรรมสามารถที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายในช่วงชีวิตของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง การศึกษาเป็นปรากฏการณ์ในชีวิตมนุษย์ที่จะต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541ก : 5)

ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา นั้น สังคมขาดความเชื่อมั่นในระบบการจัดการศึกษา เพราะผลผลิตจากการจัดการศึกษาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่รับผลจากการศึกษาไม่มีส่วนในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาว่าจะให้ผลของการจัดการศึกษามีทิศทางไปในทางใด โดยเฉพาะชุมชน ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับหน่วยงานจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งให้การจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 9 (2) มาตรา 41 และมาตรา 42 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542 : 6, 22)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาดูแลการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ผลผสมผสานให้เกิดเป็นการศึกษาตลอดชีวิตในเขตพื้นที่การศึกษา มีสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาที่หลากหลาย ยึดหยุ่นและเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540ก : 1)

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน ผู้สูงอายุ ตลอดจนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาทั้งที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร ชุมชนแออัด และผู้ทุพพลภาพอื่น ๆ (วิฑูรย์ จันทร์โอกุล. 2546 : 49) โดยได้จัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงในทุกพื้นที่ทุกกลุ่มเป้าหมาย และหลากหลายรูปแบบให้เลือกเรียนได้ในชุมชน และต่อไปในอนาคตผู้เรียนจะไม่ต้องเดินทางเข้าไปในเมืองเพื่อการศึกษาหาความรู้ เพราะในชุมชนจะมีแหล่งวิชาการที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ทุกรูปแบบตลอดเวลา ประชาชนทุกคนในตำบลและหมู่บ้านจะต้องได้รับการศึกษาและจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ก็คือ ทุก ๆ ฝ่ายในชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน อบต. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนจะร่วมกันและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ และถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกลไกที่จะเชื่อมต่อระหว่างองค์ความรู้ภายในชุมชนกับองค์ความรู้ภายนอกชุมชน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับประชาชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตมีชุมชนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่เป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้น ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนกำกับดูแลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี. 2541 : 2-3)

ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนไว้โดยมีข้อความตอนหนึ่งระบุไว้ว่า "...การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน..." (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : 13) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น โดยให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประสาน ส่งเสริมและเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงจำเป็นจะต้องมีการจัดตั้งองค์กรบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นมาเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยสรรหาจากบุคคลที่เหมาะสมในชุมชน เช่น ครู นักธุรกิจ พระภิกษุ ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ (บุญส่ง บุญมาก. 2543 : 16)

และจากผลการวิจัยของ นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดทำแผนและโครงการ รองลงมาคือ ด้านการสำรวจข้อมูล ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว 2) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการจัดหาสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกำกับดูแล ด้านการสรรหาครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาและมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 แต่ก็ยังไม่มีมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการว่าได้บรรลุผลการปฏิบัติไปในระดับใดบ้าง และมีปัญหาส่วนใดบ้างในการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานเบื้องต้นของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 3 แห่ง คือ สัมภาษณ์คุณนิติธัญญา ฤทธิสมพงศ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบ้านบ่อคุณจินดา ชุนแณร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลท่าจีน และผู้ใหญ่เชิด โรจน์รุ่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้ 1) การวางแผนและเสนอแนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่งของจังหวัดไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานกิจกรรมจะร่วมกันจัดทำข้อมูล โดยขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการทางการศึกษาของชุมชนมีการจัดลำดับความสำคัญไม่เหมือนกันในแต่ละพื้นที่ของชุมชน 4) การบริหารและการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังทำได้ไม่เต็มรูปแบบของการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5) การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณในการดำเนินงานจะแตกต่างกัน เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละพื้นที่มีรายได้ในการสนับสนุนแตกต่างกัน 6) ด้านการกำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้

ชุมชน บางศูนย์การเรียนมีการดูแลติดตามดี ซึ่งบางศูนย์การเรียนไม่มีการดูแลติดตามเลย 7) การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชนไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน 8) การประชาสัมพันธ์ บางศูนย์การเรียน ใช้หอกระจายข่าวในการประชาสัมพันธ์ แต่บางศูนย์การเรียนใช้วิธีแจ้งในการประชุมหมู่บ้าน

จากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์กรรมการศูนย์การเรียนชุมชนทั้ง 3 แห่ง ทำให้พบว่า กรรมการศูนย์การเรียนชุมชนแต่ละแห่งของจังหวัด มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ไม่เหมือนกัน จากการทำวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย การสัมภาษณ์ จากสภาพความเป็นจริง รวมทั้งมีความสนใจศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร โดยศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนใน 5 ด้าน คือ ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้านบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล การที่เลือกศึกษาการปฏิบัติงานใน 5 ด้านดังกล่าว เนื่องจากภารกิจทั้ง 5 ด้าน น่าจะเป็นภารกิจที่สำคัญในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนและนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่ชุมชนต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน จำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนในการนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน คือ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล มีประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 5 คน ครูอาสาสมัครศึกษาออกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมแล้วไม่น้อยกว่า 9 คน ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวนทั้งหมด 91 แห่ง มีคณะกรรมการจำนวน 91 คณะ ซึ่งมีคณะกรรมการโดยรวมจำนวน 819 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากกลุ่มประชากรข้างต้นด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – staged Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร แบ่งเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

1.2.2 30 - 45 ปี

1.2.3 สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป

- 1.3 ตำแหน่งของกรรมการศูนย์ฯ
 - 1.3.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3.3 ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้ง
 - 1.3.4 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.3.5 ครูศูนย์การเรียนชุมชน
- 1.4 วุฒิทางการศึกษา
 - 1.4.1 มัธยมศึกษา (ม.3-ม.6)
 - 1.4.2 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 - 1.4.3 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
- 1.5 ประสบการณ์การเป็นกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน
 - 1.5.1 1 – 2 ปี
 - 1.5.2 3 – 4 ปี
 - 1.5.3 สูงกว่า 4 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 การรวบรวมข้อมูลชุมชน
- 2.2 การวางแผน
- 2.3 การบริหารจัดการ
- 2.4 การประชาสัมพันธ์
- 2.5 การประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงาน หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจที่เป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

1.1 การรวบรวมข้อมูลชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานในการเก็บข้อมูลชุมชนของคณะกรรมการในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร เพื่อให้เห็นถึงสภาพทั่วไปของชุมชน เช่น ความเป็นอยู่ ข้อมูลทางการศึกษา จำนวนผู้จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของชุมชน ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำมา

เป็นข้อมูลในการจัดลำดับความต้องการการศึกษาของชุมชน และในการจัดกิจกรรมทางด้านการศึกษาให้กับชุมชน

1.2 การวางแผนงาน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบและแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินงานและจัดทำเป็นแผนงานทั้งปี เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 การบริหารจัดการ หมายถึง การจัดหา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ โดยการจัดสรรหรือการจัดงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.4 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่การดำเนินงานกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว การจัดนิทรรศการ หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือการใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานหรือเครือข่ายเกี่ยวข้อง

1.5 การประเมินผล หมายถึง การกำกับ ดูแล การนิเทศติดตาม การตรวจสอบ กระบวนการจัดกิจกรรมของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อย่างเป็นขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชนเป็นสถานที่ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนกำกับดูแลโดยองค์กรของชุมชน ในที่นี้หมายถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

3. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามที่ระบุไว้ในระเบียบ ได้แก่ นายกองการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการไม่เกิน 5 คน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในที่นี้หมายถึงระดับความรู้ความเข้าใจของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติงาน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนน 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่ามีความรู้ความเข้าใจ ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 10 คะแนน ถือว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์วัดระดับคะแนนคือ คะแนน 0.00-

0.66 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย 0.67-1.33 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และ 1.32-2.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

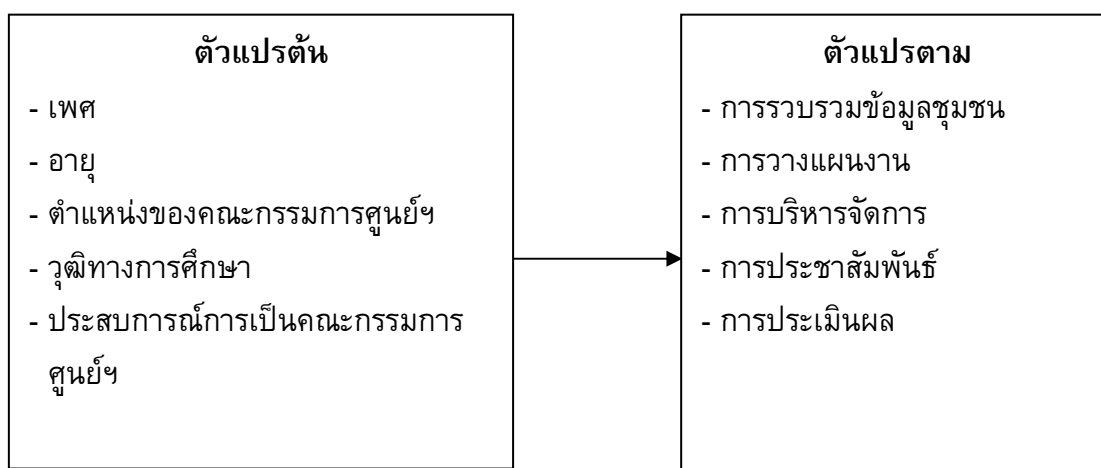
สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
4. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
5. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลชุมชน
2. การวางแผนงาน
3. การบริหารจัดการ
4. การประชาสัมพันธ์
5. ประเมินผล

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและปรัชญาของการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.1 ความเป็นมาของการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.2 ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.3 ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.4 หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
2. การบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษา
4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน

ประเทศไทยมุ่งให้ทุกคนเรียนจบระดับประถมศึกษาเพื่อให้สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ก็ยังมีผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้โดยที่ไม่มีโอกาสได้เข้าเรียน สำหรับผู้ที่จบระดับประถมศึกษาก็ไม่ได้หมายความว่าสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่าการที่บุคคลได้รับการศึกษาสูง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลก็มีความสมบูรณ์มากขึ้นแต่เยาวชนไทยก็ไม่ได้มีโอกาสศึกษาเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ สาเหตุก็เนื่องจากว่าประชากรส่วนใหญ่ไม่นิยมศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา เพราะฐานะทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น การที่ผู้ใดจะคิดเป็นหรือไม่ ไม่มีผู้ใดทราบเพราะเป็นนามธรรมเป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคล การศึกษาผู้ใหญ่จึงเป็นการศึกษาที่นำไปสู่ความคิดเป็น กระบวนและทักษะในการคิดเป็นต้องอาศัยพื้นฐานจากการตัดสินใจด้วยข้อมูล 3 ทาง มาประกอบการคิด คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533)

1. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง จะต้องทราบถึงความถนัด ทักษะ ประสบการณ์ ความต้องการ ความสนใจ นิสัย ความเข้มแข็ง ความอดทน ฯลฯ ของตนเองว่าเป็นอย่างไร มีความพร้อมในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด

2. ความรู้ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมจะต้องทราบถึงประชาชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา กาลเวลา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของสังคมนั้น ๆ

3. ความรู้ด้านวิชาการ ที่นำเอามาใช้มีหลักการ ขบวนการและวิธีดำเนินการ การผสมผสาน เพื่อให้เกิดผลดี

การเอาหลักการทั้งสามมาทำการประมวลและวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่ตนพอใจและตัดสินใจ การศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของตนในอดีต การนำเอาปัญหาที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตมาลองคิดและลองแก้ด้วยหลักการทั้ง 3 ประการ มาผสมกัน คือ คิดทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

สรุป ปรัชญาการศึกษาออกโรงเรียน คือ ความสุข ความพอใจของคนเรา ซึ่งจะได้ความสุขก็โดยที่เป็นคนคิดเป็น ตัดสินใจ และสามารถแก้ปัญหาได้ คือต้องมีความคิดพอฟที่จะแก้ปัญหาได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ความเป็นมาของการศึกษาออกโรงเรียน

การศึกษานอกระบบเริ่มขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ก่อนที่จะมีการศึกษาในระบบโรงเรียน คือ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยนับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์อักษรไทย เมื่อ พ.ศ. 1826 ก็ได้มีการสอนภาษาไทยกันแล้วโดยสอนที่วัด (สำหรับบุตรหลานและราษฎรทั่วไป) และที่วัง (สำหรับบุตรข้าราชการ) ดังนั้นก่อนมีการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนการสอนจึงเป็นแบบการศึกษานอกระบบ การศึกษานอกระบบหรือเรียกว่า “การศึกษาผู้ใหญ่” ในสมัยนั้นได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2483 โดยมีการแถลงนโยบายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ “สอนให้อ่านออกเขียนได้” และ “เข้าใจหน้าที่ของพลเมือง” กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ และได้จัดให้มีกองการศึกษาผู้ใหญ่ในสำนักงานปลัดกระทรวงธรรมการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรงในปี พ.ศ. 2483 สาเหตุของการที่จัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นเป็นทางการนั้นเนื่องมาจากในช่วงนั้นคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลต้องการให้ประชาชนเข้าใจระบอบการปกครอง เพื่อจะได้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรัฐบาลได้ตระหนักว่าประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้พื้นฐานอยู่มาก ดังผลการสำรวจสำมะโนประชากรปี พ.ศ. 2480 ซึ่งพบว่า มีประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 68.9 การศึกษาผู้ใหญ่ครั้งแรกของประเทศไทยจึงเริ่มต้นด้วยการสอนอ่าน เขียนหรือ เรียกว่าการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ ซึ่งเริ่มทดลองในปี พ.ศ. 2484 และขยายงานเรื่อยมาถึงปี พ.ศ. 2488 แม้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2485 – 2488 ไทยต้องเข้าร่วมสงครามก็ตาม แต่ก็ได้จัดการสอนอ่าน-เขียนอย่างแข็งขัน ซึ่งทำให้มีผู้รู้หนังสือเพิ่มถึง 1.4 ล้านคน (สุนทร สุนันท์ชัย. 2532 : 27)

การศึกษาผู้ใหญ่ในช่วงหลักสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2489 – 2503) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การศึกษาผู้ใหญ่ได้ซบเซาไประยะหนึ่งเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ แต่

หลังจากนั้นไม่นานการศึกษาผู้ใหญ่ก็ได้รับการฟื้นฟู ในช่วงของการฟื้นฟูนี้ได้ขยายวัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งแต่เดิมจะสอนให้รู้หนังสือและรู้หน้าที่พลเมืองเท่านั้น มาเป็นส่งเสริมการรู้หนังสือ ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมความเป็นอยู่และส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในปี พ.ศ. 2497 ไทยได้รับความช่วยเหลือจาก UNESCO ให้จัดตั้งศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ (ศ.อ.ศ.อ.) ขึ้น ณ จังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นการขยายตัวอีกก้าวหนึ่ง

ช่วงปี พ.ศ. 2504 – 2519 ในปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นครั้งแรก ระยะเวลาแผนละ 5 ปี จากปี พ.ศ. 2504-2519 มีแผนพัฒนาฯ 3 ฉบับ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 และ 2 เน้นเฉพาะการศึกษาภาคบังคับจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 ได้เริ่มให้ความสำคัญแก่การศึกษาผู้ใหญ่ ในช่วงนี้ได้มีการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญซึ่งเปิดสอนระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 คล้ายกับหลักสูตรโรงเรียนภาคปกติในระดับชั้นประถมต้นและประถมปลาย ได้มีการพัฒนากิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่อีกหลายประเภท เช่น การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ การศึกษานอกโรงเรียนสำหรับชาวเขา ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และในตอนปลายของช่วงนี้ได้เกิดความคิดริเริ่มที่จะจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามแนวทางการศึกษาตลอดชีวิตโดยจัด กิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การศึกษาพื้นฐาน การบริการข่าวสารข้อมูล และการให้ความรู้ทางด้านทักษะอาชีพ

ในปี พ.ศ. 2520 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งมีจุดเน้นเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ด้วยและในช่วงนี้ได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 5, 6, 7, 8 และปัจจุบันกำลังเข้าสู่แผนฯ 9 ซึ่งทุกแผนได้กล่าวถึงการส่งเสริมและขยายการศึกษานอกโรงเรียนไว้ด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับรัฐบาลได้รับความร่วมมือจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ ทำให้กิจกรรมการศึกษานอกเรียนขยายตัวจากเดิมมาก เช่น ในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2524 ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนในระดับภาคและจังหวัด ซึ่งต่อมาในปัจจุบันได้ขยายจนครอบคลุมทั่วประเทศ และในปี พ.ศ. 2522 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ และได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาทุกประเภทรวมทั้งการศึกษานอกเรียนด้วย

ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเป็นการจัดการศึกษานอกระบบที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้ชัดเจนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและมีผู้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สำออง คำทอง (2539 : 14 ; อ้างอิงจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 ข :7) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกระบบโรงเรียนโดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

สุนทร สุนันท์ชัย (ม.ป.ป. : 46-47) ได้อธิบายความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า นิยามของการศึกษาในทางสังคมวิทยา คือ "การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความคิดที่ผู้ใหญ่กระทำต่อผู้เยาว์ เพื่อให้ผู้เยาว์มีความสามารถที่จะรับบทบาทของผู้ใหญ่ในอนาคต" จากคำนิยามนี้จะเห็นได้ว่า การศึกษามีใช้จะทำในรูปแบบของโรงเรียนชั้นเรียนเท่านั้น แต่อาจจะทำด้วยการสั่งสอนอบรมในชุมชน (จารีตประเพณี อาชีพ ความคิด ความเชื่อ ฯลฯ) การสั่งสอนอบรมในวัด (ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนา) การสั่งสอน อบรมในกลุ่มกิจกรรมต่างๆ (กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มชาวนา กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มกีฬา บริษัท อุตสาหกรรม สภาตำบล สภาเทศบาล สภาจังหวัด) การสั่งสอนฝึกหัดอบรมที่ทำกันนอกโรงเรียนหรือชั้นเรียนนี้เองที่เป็น การศึกษานอกระบบหรือที่ฝรั่งเรียกกันว่า "Nonformal Education" ซึ่งภาษาไทยก็มีคำเรียกหลาย ๆ อย่างเช่น การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษานอกแบบ การศึกษาอุปนัย ฯลฯ เป็นต้น

จากการให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน พอจะสรุปได้ว่า การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และมีวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ กำหนดไว้อย่างชัดเจน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนมีความสำคัญอย่างน้อย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักประกันทางการศึกษาสำหรับคนนอกระบบโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน มีสภาพแตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายในระบบโรงเรียน ทั้งในด้านอายุ จิตวิทยา การเรียนรู้ สถานภาพทางครอบครัว และเศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่คือ ผู้ด้อยโอกาส ขาดโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษา จึงควรได้รับการการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภท

2. เป็นการศึกษาระงับการยกระดับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

งานการศึกษานอกโรงเรียนต้องดำเนินการในเชิงรุก เพื่อนำการศึกษาไปสู่ประชาชน เพราะกลุ่มเป้าหมายมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา เนื่องจากปัจจัยหลายประการฉะนั้น การจัดและให้บริการการศึกษาจึงต้องอาศัยหลักการที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย บูรณาการ

และมีวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม แต่ละพื้นที่ โดยจัดในลักษณะหน่วยเคลื่อนที่ (Mobile Unit)

3. เป็นการศึกษาเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองทิศทางการพัฒนาสังคมตามนโยบายของรัฐบาลในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะพัฒนารูปแบบกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 16)

หลักการในการจัดการศึกษานอกระบบ

หลักการที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

1. การให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลในช่วงชีวิต และการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ พัฒนาตนเองให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างยิ่ง ความสามารถในการเรียนรู้และรับการศึกษา นั้น มิได้จำกัดเพียงแคบุคคลอยู่ในวัยเรียนเท่านั้น แต่ผู้จัดต้องจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพพัฒนาการแต่ละวัยตามความสนใจ ตามความต้องการและช่วงเวลาที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. การให้เกิดความเสมอภาคและประกันโอกาสทางการศึกษา การจะให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จะต้องขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้ง่าย ให้ทุกกลุ่มมีโอกาสเท่าเทียมกัน ต้องมีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้บริการทางการศึกษา รวมทั้งจัดโครงสร้าง พื้นฐานการเรียนรู้ให้ทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ โดยการจัดให้มีหน่วยบริการการศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกระจายอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งทำให้ทุกชุมชนได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น หลากหลาย และตอบสนองความต้องการ การศึกษานอกโรงเรียนจะต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการเรียน เวลาเรียน และสถานที่เรียน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างปัจเจกบุคคล ที่อยู่บนหลักการและความเชื่อพื้นฐานทางจิตวิทยา

4. การระดมทุนทางสังคมมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนและกลไกทุกภาคส่วนของสังคม นำทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ที่อยู่ในสังคมมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเติมปัญญาให้สังคม เป็นกระบวนการสร้างเสริมองค์ความรู้พัฒนาทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมการจัดการความรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์แห่งการเรียนรู้ (Learning Person)

6. การกำหนดระดับ หลักสูตรและมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน จัดเป็นเอกเทศที่มีการกำหนดระดับการศึกษา หลักสูตร วิธีการศึกษา มาตรฐานการศึกษาและวุฒิการศึกษาเฉพาะของการศึกษานอกโรงเรียน โดยให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ และอาจจัดให้สามารถถ่ายโอนผลการเรียนเชื่อมโยงกับการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ได้ด้วย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

7. การกำหนดให้มีกองทุนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ควรกำหนดให้มีกองทุนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้เรียน ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งบุคลากรการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ได้รับประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมายกำหนด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 51)

การบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนมีส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตที่จะประสานสัมพันธ์กับการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อประกันโอกาสในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และต่อเนื่องตลอดชีวิตให้กับประชาชน แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ และปรับเปลี่ยนกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และเพื่อให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนราชการที่กระตือรือร้น สามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและให้บริการถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง

ตามนโยบายการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดโครงสร้างสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 9)

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ คือ

1. เสนอแนะนโยบายและแผนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. พัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5. จัดและประสานกับส่วนราชการ หน่วยงาน สถาบัน ทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาบุคลากรการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและเครือข่าย
6. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
7. ประสานความร่วมมือและความช่วยเหลือเพื่อการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในและต่างประเทศ
8. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
9. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
11. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างการบริหาร

หน่วยงานส่วนกลาง บริหารงานโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดโครงสร้างภายในเป็น 4 สำนัก และ 1 ศูนย์ ประกอบด้วย สำนักอำนวยการ สำนักนโยบายและแผนฯ สำนักพัฒนาวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักส่งเสริมและประสานงาน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

หน่วยงานระดับพื้นที่ ให้มีสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/กทม. เป็นหน่วยงานระดับพื้นที่บริหารงานโดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม.

สถานศึกษา ให้มี 2 ลักษณะ คือ สถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ได้แก่ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์บริการการศึกษาทางไกล 1-5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก และศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษาที่กำหนดไว้เพื่อรองรับการจัดเป็นองค์การบริหารประสิทธิภาพ ได้แก่ สถาบันการศึกษาทางไกล ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (รังสิต) อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร

การพัฒนากระบวนการจัดการ

พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการภายในองค์กรทุกระดับโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างให้สอดคล้องกับงานการศึกษาออกโรงเรียน คือ การศึกษาพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน
- 2) ให้นำหน่วยงาน สถานศึกษาทุกระดับ นำวิธีการบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มาดำเนินการ
- 3) ให้นำหน่วยงาน สถานศึกษาทุกระดับ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล โดยนำระบบคุณธรรม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความโปร่งใสมาใช้
- 4) ให้ปรับแก้ไข จัดทำ กฎ ระเบียบ คำสั่งและกฎหมายให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 9)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้วางยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้บริการสาธารณะของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2554) ไว้ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 27)

1. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา จัดการศึกษาต่อเนื่องเทียบเท่าการศึกษาระดับพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร สถานศึกษาหลักสูตร และสื่อการศึกษา ตลอดจนสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนผลิตและบริการสื่อด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อสามารถให้บริการทางการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการแข่งขันในเวทีโลก (การบรรเทาปัญหาการว่างงาน) จัดการฝึกอบรมและพัฒนาด้านอาชีพ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสนองตอบยุทธศาสตร์การบรรเทาปัญหาการว่างงาน และพัฒนาทรัพยากรเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก

การให้บริการสาธารณะของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน มุ่งให้ประชาชนทั้งปวงมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพเต็มตามศักยภาพ รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม ปรับตนให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมตามวัย มีคุณธรรม

จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและพึ่งพาตนเองได้

บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ ที่จะร่วมพัฒนา ร่วมกับชุมชนและสังคม ปัจจุบันการศึกษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนต้องทิ้งถิ่นฐาน เพื่อไปรับ การศึกษาต่างท้องถิ่น อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาเพิ่มเติมไม่ว่ารูปแบบใด การจัดการศึกษา มิได้เป็น บทบาทของรัฐเพียงอย่างเดียว แม้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้กำหนดให้ชุมชนหรือ องค์กร ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตน จึงนับได้ ว่าชุมชนจะมี บทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับความรู้ของประชาชนใน ชุมชนให้สูงขึ้นในการรองรับการพัฒนาต่อไป โดยบทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษามี แนวทางที่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน. 2541 : 6-9)

บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2541 ได้บัญญัติสิทธิบทบาทและ แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนและองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาไว้ หลายมาตราที่เป็นกุญแจสำคัญ ได้แก่ มาตรา 43 มาตรา 289 และมาตรา 81 โดยระบุไว้ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 289 องค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม องค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมมีสิทธิ์ที่จะจัดการศึกษา อบรม และฝึก อาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิด ความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ

บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทให้ชุมชน หรือองค์กรปกครอง
ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ดังนี้

มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 12 ให้บุคคล ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรเอกชนและสถานประกอบการ
มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 28 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน สถาบันทางสังคม สถาบันศาสนา
องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการ
จัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ
วิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งหาวิธี
สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 40 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับใดระดับ
หนึ่ง หรือทุกระดับตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 57 ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและ
ทรัพย์สินจากรัฐ ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร
วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น ๆ สถานประกอบการ และจากต่างประเทศมาใช้จัด
การศึกษา

1. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดมทรัพยากร
เพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่
กฎหมายกำหนด

2. ให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคม
อื่น และสถานประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระ
ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร
ดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความ
เหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของชาติเป็นอย่างยิ่ง และมีเจตนารมณ์ในการกระจาย
อำนาจลงสู่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการศึกษา ดังนั้นแนวทาง
การมีส่วนร่วม หรือบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน
2. ร่วมในการกำหนดนโยบาย ในด้านการศึกษาของชุมชน
3. ร่วมในการจัดทำแผนงานงานการศึกษาของชุมชน และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น
4. ร่วมในการกำกับดูแล การจัดการศึกษาของชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนด
5. ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการดำเนินการจัดการศึกษา
6. ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ร่วมในการประเมินผล การจัดการศึกษาของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ได้กำหนดว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาออกโรงเรียนได้ยึดแนวคิดที่สำคัญว่า การศึกษาเรียนรู้ของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิตในทุกสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากได้มีระบบการจัดการให้สถานที่เหล่านั้นมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมและอยู่ใกล้ผู้เรียนมากที่สุด มีการบริหารสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทตามความต้องการของผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการพบกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลากรที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและคำปรึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องให้กับ ประชาชนได้ตลอดเวลา ซึ่งสถานที่ใดที่มีลักษณะดังกล่าวเรียกว่า “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน” (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 1)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) หมายถึง ศูนย์รวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยและยังเป็นการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นเรื่องพื้นฐานในการพัฒนาสังคม จึงนับว่าเป็นหนึ่งในหลายๆ โครงการที่สำคัญ โดยเฉพาะการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงเปรียบเสมือนประตูทองที่เปิดรับผู้ที่พลาดโอกาสการเรียนรู้ในภาคปกติให้กลับเข้าสู่โลกของการศึกษาอีกครั้ง จากภาวะความ

ต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะยกระดับความรู้ ความสามารถ และอาชีพของคนในท้องถิ่น จึงได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน เป็น สถานที่ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิทยาทานตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง (รุ่ง แก้วแดง. 2538 : 16)

แนวคิดของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ในชุมชน เพื่อให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบแก่ประชาชนในชุมชน

2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภารกิจหลักในการจัดและให้บริการสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น สื่อเอกสาร หนังสือ ตำรา แบบเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ชุดรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ETV คอมพิวเตอร์ พร้อมเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

3. การจัดให้มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้ปฏิบัติงานใน ศรช. แห่งละ 1 คน โดยการปฏิบัติงานเต็มเวลา

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของประชาชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดระบบและควบคุมการดำเนินงานและกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีหน่วยงานระดับภาค จังหวัดและอำเภอ เป็นองค์กรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

5. มุ่งเน้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ทรงภูมิปัญญาในชุมชน เป็นเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

6. เป็นศูนย์กลางการประสานงานของชุมชนและเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 2)

วัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบ

2. เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

3. เพื่อเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุค

โลกาภิวัตน์และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยและมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง

4. เพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน

ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นมีประโยชน์และเป็นความสำคัญต่อชุมชนและประชาชนดังนี้

1. เป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา และเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษาในโรงเรียนรวมทั้งเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองชุมชนและสังคม

2. เป็นการกระจายแหล่งบริการทางการศึกษา แหล่งข่าวสารข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชนได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่

3. เป็นการกระจายการบริหารการศึกษาให้เกิดความคล่องตัว และมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการและการจัดกิจกรรมทางการศึกษา

4. เป็นแหล่งบริการชุมชน และเป็นจุดนำร่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. เป็นแหล่งปลูกฝัง สร้างเสริมประชาธิปไตยในวิถีชีวิต

6. เป็นศูนย์รวมของการยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชน

7. เป็นศูนย์กลางการประสานงาน เพื่อระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าและสนองตอบต่อนโยบายของรัฐในการให้บริการด้านการศึกษาต่อชุมชนและประชาชน

แนวทางในการจัดและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ในการดำเนินงานการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น มีหลักการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ในการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้วางยุทธศาสตร์การจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในหลักการ "ชุมชนเพื่อชุมชน"

2. ให้องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นแกนนำในการจัดตั้งและการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3. ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงแนวทางและวิธีการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. สร้างความศรัทธาและความคุ้นเคยกับชุมชน

5. ร่วมประชุมชี้แจงและวางแผนการดำเนินงานร่วมกับชุมชน
6. ประสานงานกับเครือข่าย
7. จัดกิจกรรมเสริมแรง และการให้รางวัล
8. สนับสนุนและคัดเลือกผู้มีใจรักและพร้อมที่จะปฏิบัติ

รูปแบบการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีรูปแบบของการจัดการ 6 ประการ คือ

1. พื้นที่ให้บริการศึกษายืดหยุ่นตามสถานที่ และความพร้อมของชุมชน
2. รูปแบบการจัดพื้นที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่กำหนดขนาดและมาตรฐานของวัสดุ ครุภัณฑ์ที่แน่นอนแต่ต้องเหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพแวดล้อม
3. เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมหลากหลายตามความเหมาะสม หรือความพร้อมตามสภาพได้อย่างทันยุคทันสมัย
4. จัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลและในวัด
5. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีอาคารและบริเวณเป็นเอกเทศ
6. จัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

การจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนประกอบด้วย การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย
2. กิจกรรมเยาวชนผู้สูงอายุ และกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
3. กิจกรรมเสริมสร้างสามัคคี
4. กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ
5. การจัดเป็นสถานที่ที่เกี่ยวกับการแสดงต่าง ๆ ของหมู่บ้าน
6. การจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน
7. การจัดหอกระจายข่าว
8. การจัดเป็นประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านทุกรูปแบบ
9. การทำอาชีพของหมู่บ้านครบวงจร เช่น ผลิต แสดง และขาย

การบริหารและจัดการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำเป็นต้องมีการจัดตั้งองค์การบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นมาเพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งส่งผลให้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการบริการอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถตอบสนอง การศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ชุมชนและประชาชนได้อย่างแท้จริง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 ข : 11 – 13)

ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงมีรูปแบบการบริหารที่จัดเป็นองค์การ ประกอบด้วย องค์การบริหารและองค์กรนักศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์การบริหาร ประกอบด้วย คณะกรรมการอย่างน้อย 2 คณะ คือ

1.1 คณะกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่วางแผนการ ปฏิบัติงาน ดำเนินกิจกรรมการศึกษาทุกระดับของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและ สนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง ตลอดทั้งประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคลากรในหน่วยงาน องค์กร และ ประชาชนให้เข้ามาและใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการอำนวยการศูนย์การ เรียนชุมชน ประกอบด้วย

1.1.1 ประธานกรรมการ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานหรือองค์กร เจ้าของ กิจการ ผู้นำชุมชน หรือผู้ได้รับมอบหมาย

1.1.2 เลขานุการ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายจากคณะกรรมการ

1.1.3 กรรมการร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้นำทางศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประสานงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมอบหมาย เจ้าหน้าที่กระทรวงหลักใน ตำบล ตัวแทน อบต. หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่จัดศูนย์การเรียนรู้ตามความ เหมาะสม

1.2 คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีหน้าที่ปฏิบัติตาม นโยบาย แผนงานที่คณะกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเห็นชอบ และประสานงานกับ เครือข่ายให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาอ้อยาศัย ตลอดทั้งเป็นผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและคุ้มค่าเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

1.2.1 ประธานกรรมการ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำหรับใน กรณีที่ยังไม่มีผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ผู้บริหารหน่วยงานที่จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

1.2.2 เลขานุการ ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม ครูการศึกษานอกโรงเรียนในศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน หรือผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

1.2.3 กรรมการร่วม ได้แก่ ประธานองค์การนักศึกษาประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้นและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใกล้เคียง ครูประจำกลุ่ม ครูการศึกษานอกโรงเรียน 3-5 คน ตามความเหมาะสม ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอหรือผู้แทน

2. องค์การนักศึกษา หรือใช้ชื่อเรียกว่า “องค์การนักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน” ซึ่งจะมีปฏิบัติกิจกรรมอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้วย โดยทำหน้าที่บริหารกิจการนักศึกษาสนับสนุนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่งเสริมประสบการณ์วิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ยั่งยืน องค์การนักศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

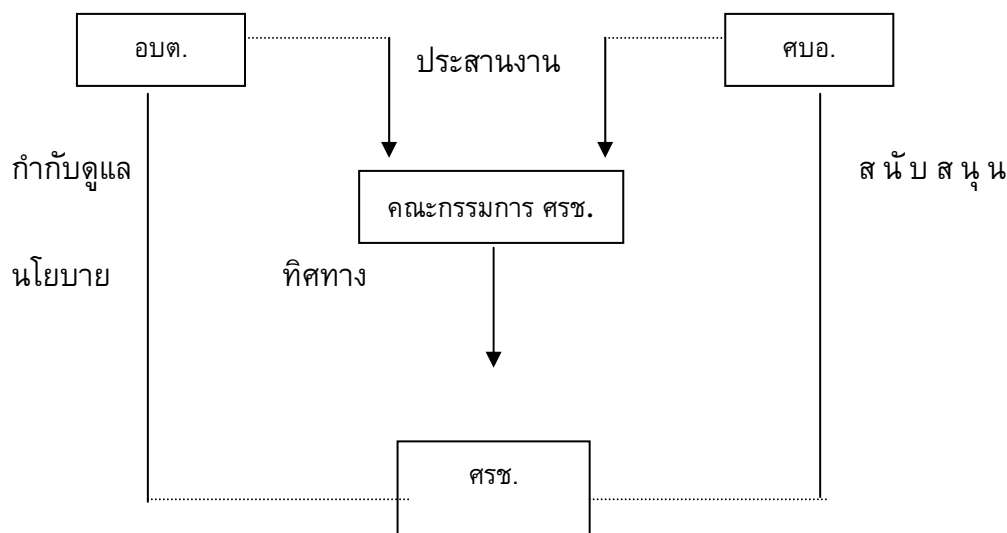
- 2.1 ประธานองค์การนักศึกษา
- 2.2 รองประธานองค์การนักศึกษา
- 2.3 เลขานุการ
- 2.4 ผู้ช่วยเลขานุการ
- 2.5 เภรัณญิก
- 2.6 ผู้ช่วยเภรัณญิก
- 2.7 ปฏิคม
- 2.8 ผู้ช่วยปฏิคม
- 2.9 ฝ่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 2.10 ฝ่ายธุรการและทะเบียน
- 2.11 ฝ่ายบริการชุมชนและสันทนากการ
- 2.12 ฝ่ายอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม

โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน อยู่ในการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ได้รับค่าตอบแทนจากกรมการศึกษาของโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินงาน ลักษณะโครงสร้างการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงาน
2. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นคณะผู้บริหารกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน

3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้ดำเนินงานจัดกิจกรรมโดยมีศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเป็นหน่วยให้การสนับสนุนการดำเนินงาน โดยสามารถจัดเป็น แผนภูมิโครงสร้าง การบริหารงานได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)

ที่มา : (กรมการศึกษาออกโรงเรียน. 2541 : 8)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องสรรหากรรมการศูนย์การเรียนรู้ร่วมบริหาร และจัดศูนย์การเรียนรู้ โดยสรรหาจากบุคคลที่เหมาะสมในชุมชน เช่น ครู นักธุรกิจ พระภิกษุ ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ

คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะได้รับแต่งตั้งจากนายอำเภอ โดยความเห็นชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ประกอบด้วย 1. นายการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธานกรรมการ 2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการและเลขานุการ 3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 4. ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเป็นกรรมการ 5. กรรมการร่วม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกรรมการ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทในการวางแผนและเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จัดลำดับความสำคัญของความ

ต้องการทางการศึกษาของชุมชน เพื่อการจัดการกิจกรรมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บริหารและจัดกิจกรรมให้ศูนย์ การเรียนชุมชน จัดหาและสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรมและฝึกอาชีพรวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อบรมของรัฐ (กมล สุตประเสริฐ. 2544 : 3) องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่เกิน 7 คน ให้ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธาน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการเสนอให้อำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง
2. พิจารณาแผนงานและโครงการ รวมทั้งเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. บริหารและการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. จัดหาสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร และงบประมาณของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. กำกับ ดูแล ติดตามผล การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. ให้ความเห็นชอบในประกาศจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
7. ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
8. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนการสอน และหลักสูตรต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. จัดทำข้อมูลชุมชนและจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อมที่จะให้บริการ
3. จัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล และแยกเสนอขอ งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล และกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้วแต่กรณี

4. จัดการกระจาย และหมุนเวียนการให้บริการสื่อต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. ดำเนินงานธุรการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเฉพาะการรับสมัครนักศึกษาแนะนำ และตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา การลงทะเบียนเรียน การจัดทำแผนการเรียน การจบหลักสูตร ฯลฯ
6. ดำเนินงานจัดและประสานงานสอนเสริม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและกิจกรรมในชุมชน
7. ให้คำปรึกษา แนะนำ และแนะแนว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกประเภทในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
8. ประสานกับบุคคลหน่วยงานทั้งภาครัฐภาคเอกชน ตลอดจนผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดทำแผนงานเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
9. ให้บริการ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแก่ผู้เรียน
10. ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
11. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

บทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

1. ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งองค์กรและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่แนวความคิด และประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้แก่หน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการประสานงานจัดหาทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ
4. ประสานงานและจัดทำข้อมูลของเครือข่าย ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
5. เป็นศูนย์รวมและบริหารการกระจายสื่อ
6. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

7. ร่วมประชุมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
8. ประสานงานการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
9. เสริมและสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร การศึกษาดูงาน การยกย่องและประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
10. จัดระบบการนิเทศติดตามผล ประเมินผล เพื่อให้มีมาตรฐานและคุณภาพทั้งในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
11. ประสานงานส่งเสริมสนับสนุน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
12. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในด้านแผนงานโครงการงบประมาณ วิชาการ วัสดุ ครุภัณฑ์
2. พัฒนาบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลและศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในด้านต่าง ๆ
3. นิเทศ ติดตามผลการทำงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ
4. สร้างเสริมแรงจูงใจให้กับบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เช่น การให้รางวัล การศึกษาดูงาน การยกย่องประกาศเกียรติคุณ ฯลฯ
5. ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานด้านวิชาการและการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. จัดการและบริหารระบบการกระจายสื่อให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
7. อนุมัติหลักสูตรท้องถิ่น
8. ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร่วมกับศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอและองค์กรบริหารส่วนตำบล
9. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในภาพรวมระดับจังหวัด

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

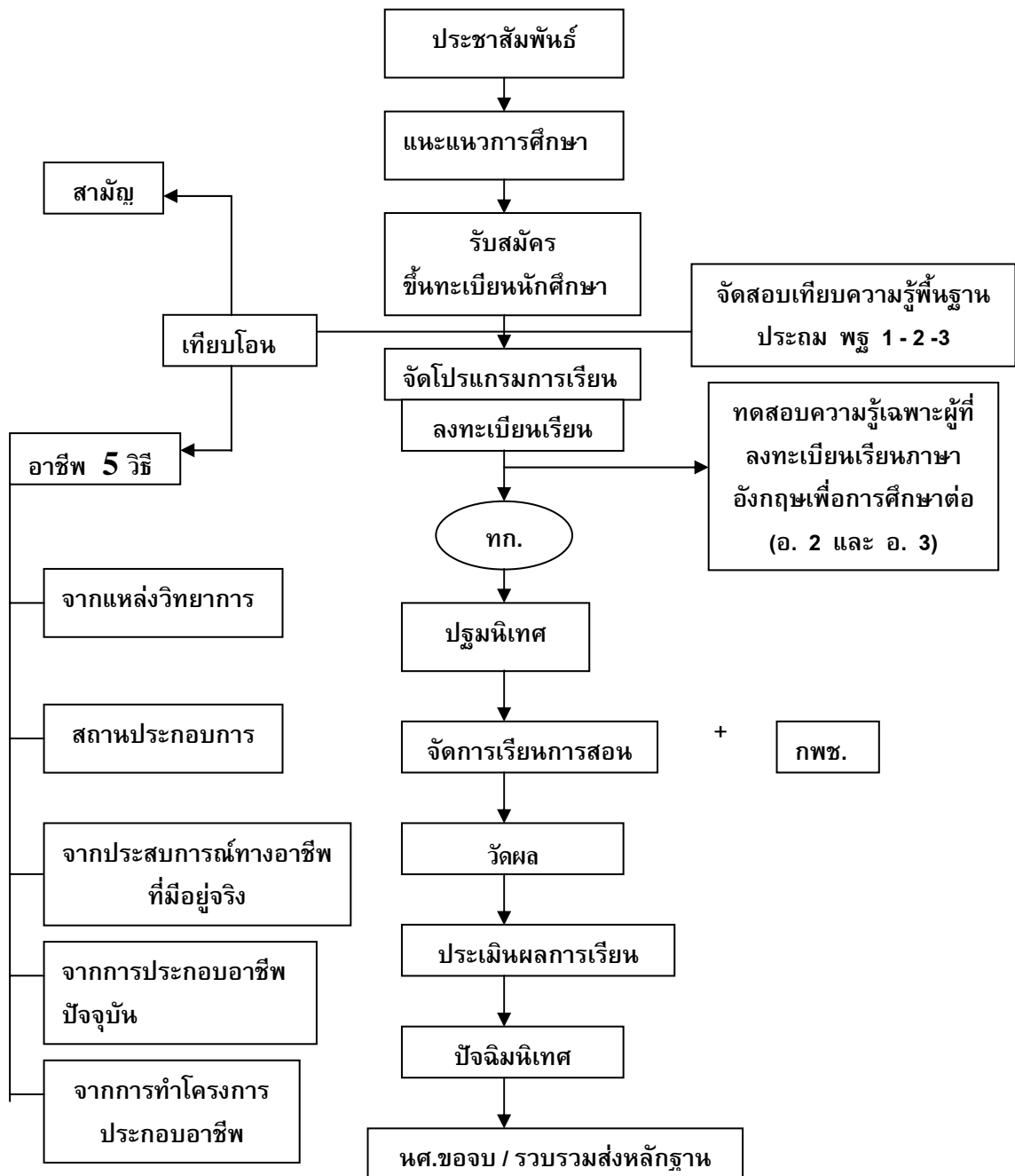
การจัดการศึกษานอกโรงเรียน มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องครบวงจร โดยผสมผสานการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ประชาชนจะได้รับการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายและจะต้องสืบทอดชีวิตของสังคมต่อไปได้อย่างผสมผสานกลมกลืนโดยมีกิจกรรมที่จัดอยู่ 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 4-6)

1. การจัดการศึกษาสายสามัญ
2. การจัดการศึกษาสายอาชีพ
3. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมี 3 ลักษณะ กล่าวคือ 1) การจัดการศึกษาสายสามัญ 2) การจัดการศึกษาสายอาชีพ และ 3) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

การจัดการศึกษาสายสามัญ

การจัดการศึกษาสายสามัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถอ่านออกเขียนได้ การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อให้ประชาชนนอกระบบโรงเรียน หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้มีโอกาสศึกษา เพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานและพัฒนาคุณภาพชีวิต มีกระบวนการดำเนินงานดังแสดงในภาพประกอบ 3 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 การจัดการศึกษาสายสามัญ

ที่มา : (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 : 41)

การจัดการศึกษาสายสามัญ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การรับสมัครนักศึกษา ดำเนินการรับสมัครนักศึกษาปีการศึกษาละ 2 ภาคเรียน หรืออาจมีการเปิดภาคฤดูร้อนได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของสถานศึกษา กล่าวคือ
 - 1) ภาคเรียนที่ 1 เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม - 31 ตุลาคม
 - 2) ภาคเรียนที่ 2 เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน - 31 มีนาคม
 - 3) ภาคฤดูร้อน เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 1 - 30

เมษายน การรับสมัครนักศึกษาจะเปิดรับสมัครก่อนเปิดภาคเรียนประมาณ 15 วัน และอาจขยายการรับสมัครไปอีกได้ไม่เกิน 20 วัน

ในส่วนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะมีการเตรียมการดังนี้ 1) ประสานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเกี่ยวกับกำหนดการรับสมัครนักศึกษา แบบฟอร์มใบสมัคร ใบลงทะเบียน แบบขอเทียบโอน และแบบคำร้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงแผนภูมิรายละเอียดการศึกษาของแต่ละระดับ รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงกำหนดการปฐมนิเทศนักศึกษา 2) ประชาสัมพันธ์การรับสมัคร ดำเนินการรับสมัครนักศึกษาตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งมีการตรวจหลักฐานของนักศึกษาในแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

2. การเทียบโอนหมวดวิชา การเทียบโอนของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ มี 2 ประเภท คือ การเทียบโอนหมวดวิชาสามัญ และการเทียบโอนหมวดวิชาชีพมีวิธีการดังนี้

ก. การเทียบโอนวิชาสามัญ 1) รับใบคำร้องการขอเทียบโอนจากนักศึกษา 2) ตรวจสอบและบันทึกผลการเทียบโอนว่าได้กี่หมวด 3) เสนอขออนุมัติต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 4) นำเรื่องที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออนุมัติ แนบเรื่องลงทะเบียนนักศึกษา

ข. การเทียบโอนสายอาชีพ 1) รับใบคำร้องการขอเทียบโอนจากนักศึกษา 2) เสนอเรื่องให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพิจารณาอนุมัติผลการเทียบโอนหรืออนุญาตให้ดำเนินการตามวิธีเทียบโอนนั้น ๆ

3. การลงทะเบียน 1) ประสานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อขอแบบลงทะเบียน 2) จัดทำข้อมูลนักศึกษาพร้อมสรุปยอดจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนแยกแต่ละหมวดวิชา 3) จัดส่งข้อมูลพร้อมหลักฐานให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

4. การทดสอบความรู้ การทดสอบความรู้สำหรับผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญมี 2 ลักษณะ คือ 1) บุคคลที่จะเรียนระดับประถมศึกษา สามารถร้องขอสอบเทียบความรู้วิชาประสบการณ์พื้นฐาน 1, 2 และ 3 ได้ โดยต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนการปิดลงทะเบียนในภาคเรียนนั้น ๆ ทั้งนี้จะจัดให้สอบเทียบเพียงภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2) ทดสอบความรู้เฉพาะบุคคลที่จะเรียนหมวดวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้น ภาษาอังกฤษ 2 และมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาอังกฤษ 3

5. การจัดโปรแกรมการเรียน เป็นการจัดแผนการเรียนให้นักศึกษาแต่ละคนเรียน โดยเฉพาะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีแผนการเรียน 3 แผน คือ 1) แผนการเรียนเพื่อศึกษาต่อ 2) แผนการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และ 3) แผนการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ การจัดแผนการเรียนควรจัดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในหมวดวิชาที่

เหมือนกัน เพื่อจะได้สะดวกในการจัดครูสอนเสริม แต่ถ้านักศึกษาคนใดไม่อาจจัดแผนการเรียนให้เหมือนกับนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ ก็ให้เป็นไปตามกรณีของนักศึกษาคนนั้นควรประสานงานให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าพบกลุ่มใกล้เคียงที่มีการจัดสอนเสริมในหมวดวิชานั้น

6. การดำเนินการสอบปลายภาค เป็นการวัดผลการเรียนของนักศึกษาในหมวดวิชาต่าง ๆ ตามที่นักศึกษาลงทะเบียนในภาคเรียนนั้น เพื่อประเมินผลการเรียนว่าผ่านหรือไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนควรแจ้งให้นักศึกษาทราบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) แจ้งตารางสอบพร้อมสนามสอบให้นักศึกษาทราบ 2) แจ้งให้นักศึกษาเตรียมเอกสารและอุปกรณ์การสอบให้พร้อม 3) ให้นักศึกษาทราบและปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการสอบให้ถูกต้อง

7. การขอจบหลักสูตรของนักศึกษา ศูนย์การเรียนชุมชนต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ให้นักศึกษากรอกแบบคำร้องขอจบหลักสูตรพร้อมหลักฐาน 2) ตรวจสอบการทำกิจกรรม กพช. พร้อมลงนามรับรองในแบบ กพช. 3) รวบรวมหลักฐานดังกล่าวส่ง คบอ. ตามกำหนด 4) แจ้งนักศึกษารับวุฒิทางการศึกษา

การจัดการศึกษาสายอาชีพ

การศึกษาสายอาชีพเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านทักษะอาชีพ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน แบ่งออกเป็นวิชาชีพระยะสั้น กลุ่มสนใจ และหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) โดยมีกระบวนการดังนี้

การเตรียมการ ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กำหนดเรื่อง หรืออาชีพที่จะเรียน พร้อมจัดหาหลักสูตร สื่อ และกำหนดแผนการสอนจากนั้นประชาสัมพันธ์และสำรวจกลุ่มเป้าหมาย แสวงหาวิทยากรซึ่งอาจเป็นผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ที่มีความชำนาญการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ประสงค์จะเป็นวิทยากรจากนั้นดำเนินการรับสมัครนักศึกษา จัดทำทะเบียนนักศึกษา ขออนุญาตเปิดสอนพร้อมแต่งตั้งวิทยากรผู้สอน ดำเนินการเปิดสอนตามกำหนด รายงานผลการเรียน และเสนอรายชื่อผู้จบหลักสูตรพร้อมขอออกหลักฐานการศึกษา

การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นระบบและแบบแผนโดยเฉพาะ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นวิธีการจัดบริการการศึกษาด้านข่าวสารข้อมูลที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ แหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ จากสภาวะสิ่งแวดล้อมจากประสบการณ์ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่เป็นจริงในชีวิต อาทิ การอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ชมรายการโทรทัศน์ รับฟังวิทยุ เป็นต้น กิจกรรมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ 1) การบริการหนังสือ สื่อประเภทต่าง ๆ และ

โสตทัศนูปกรณ์ 2) การจัดนิทรรศการ 3) การจัดบริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 4) การให้บริการแนะแนวและข้อมูลสารสนเทศ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน) การศึกษาตามอัธยาศัย จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในวิถีชีวิตโดยไม่มีระบบและแบบแผนที่ตายตัว เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งทุกคนสามารถเรียนรู้ได้จากสภาพการณ์และเงื่อนไขรอบ ๆ ตัว เป็นการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ สามารถเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ชมโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และการท่องเที่ยว เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถให้บริการการศึกษาตามอัธยาศัยกับชุมชนได้ตามตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 การให้บริการการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แหล่งความรู้	วิธีการบริการ
<p>1. สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร จุลสาร แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ สัญญาณ ดาวเทียม ภาพยนตร์ ฯลฯ</p>	<p>การดำเนินงาน วิธีการจัดบริการสื่อตำรากระทำได้โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรู้ว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีสื่อประเภทต่าง ๆ ไว้บริการให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 2. จัดสถานที่บริการโดยจัดมุมบริการต่าง ๆ เช่น มุมวารสาร หนังสือพิมพ์ ข้อมูลชุมชน มุมการศึกษาทางไกล ไทยคม เป็นต้น 3. จัดระบบบริการ โดยจัดทำทะเบียนสื่อทะเบียนการยืมและการส่งคืน 4. จัดทำทะเบียนผู้ใช้บริการ โดยให้ผู้ใช้บริการเซ็นชื่อ ในสมุดทะเบียนที่จัดไว้แล้วสรุปจำนวนผู้มาใช้บริการในแต่ละวัน/สัปดาห์/ เดือน/ปี 5. ติดตามผลการใช้บริการโดยจัดทำแบบบันทึกความก้าวหน้า การเพิ่มพูนความรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและอื่น ๆ แล้วจัดวางไว้ให้ผู้ใช้บริการเขียนหรือใช้บริการ

ตาราง 1 (ต่อ)

แหล่งความรู้	วิธีการบริการ
<p>2. แหล่งวิทยาการ เช่น สถานประกอบการ ภูมิปัญญา โบราณสถานโบราณวัตถุ แหล่งนิทรรศการ มหรสพ การแสดง ฯลฯ เป็นต้น</p>	<p>การดำเนินงาน จัดให้มีการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ สามารถดำเนินการสำรวจแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิชาที่เรียน แล้วให้นักศึกษาจัดทำโครงการศึกษาดูงานจากแหล่งวิทยาการดังกล่าวแล้วกลับมาเขียนรายงาน</p>
<p>3. การจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมช่วยให้เกิดการเรียนรู้โดยธรรมชาติจากการเป็นผู้กระทำเอง การจัดกิจกรรมสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแสดงเกมส์ การละเล่นพื้นเมือง</p>	<p>การดำเนินงาน ให้นักศึกษาร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมโดยเลือกทำกิจกรรมที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหา วิชาที่เรียน และร่วมกันจัดกิจกรรมโดยกลุ่มนักศึกษาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ</p>

ที่มา : (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 : 62)

สำหรับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541) ได้กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. วางแผนและเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
3. จัดลำดับความสำคัญของความต้องการทางการศึกษาของชุมชน เพื่อการจัดการกิจกรรมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. บริหารและจัดกิจกรรมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. จัดหาและสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
7. ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
8. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1. วางแผนและเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

หลักการวางแผนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดทำแผนและโครงการมีหลักสำคัญที่ต้องยึดถืออยู่ 4 ประการ คือ

1. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผน ควรกำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จ โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคน เงิน วัสดุ จากนั้นจึงกำหนดวิธีการดำเนินงานที่จะทำให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่โดยเน้นความเรียบง่าย ประหยัด และมีวิธีปฏิบัติไม่ยุ่งยากซับซ้อน รวมทั้งต้องมีวิธีการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานที่วางแผนไว้ให้สามารถไปสู่ผลสำเร็จในแต่ละขั้นตอนด้วยโดยคำนึงถึงปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น และคิดวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรคนั้น ๆ

2. ผู้รับผิดชอบในการวางแผน การวางแผนงานและจัดทำโครงการ เป็นเรื่องของชุมชน เป็นสิ่งที่ชุมชนต้องช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน แล้วกำหนดความต้องการหรือสิ่งที่อยากให้ชุมชนเป็น ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงต้องประสานและกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ และกำหนดวิธีการทำงาน โดยเน้นความร่วมมือร่วมใจกัน

3. ประเภทของแผน 1) แผนระยะยาว เป็นแผนระยะ 3 - 5 ปี ซึ่งใช้เป็นแผนแม่บทหรือแผนหลักเพื่อการพัฒนาในช่วงระยะยาว โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าใน 3 - 5 ปีข้างหน้าต้องการให้ชุมชนเป็นอย่างไร ได้รับการพัฒนาในเรื่องใดบ้าง ซึ่งแผนระยะยาวจะกำหนดเป็นกรอบกว้าง ๆ มีระยะเวลาภายใน 1 ปีว่าจะทำอะไร โดยอาศัยแนวทางการพัฒนา 2) แผนระยะสั้น เป็นแผนเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนในขณะนั้น กำหนดระยะเวลาภายใน 1 ปีว่าจะทำอะไร โดยอาศัยแผนหลักเป็นตัวนำ

4. เวลาในการวางแผน การวางแผนจะดำเนินการเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการ หรือปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนเพื่อวางแผนให้การจัดกิจกรรมโครงการนั้น ๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่น แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงได้ด้วยดี (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 : 25-26)

แนวทางการดำเนินงาน

ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการจัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยสอบถามหรือประชุมคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือศึกษาจากเอกสารสัมภาษณ์ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปว่าอะไรเป็นปัญหาสาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนกำหนดสิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยอาศัยข้อมูลจากที่ได้ศึกษา มาแล้วมาจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการ กำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จแล้ว กำหนดกิจกรรมที่จะทำ เพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นโดยจัดลำดับกิจกรรมและกำหนดวิธีการ ควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการ ปฏิบัติจริง ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จของงาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- ชี้แจงทำความเข้าใจในงานและโครงการแก่ผู้เกี่ยวข้อง
- กำหนดแนวทางการประสานงาน
- มอบหมายงาน
- กำหนดแนวทางการตรวจสอบ และประเมินผล
- ดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผล เพื่อทราบว่าผลการดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานอย่างไร เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป

สรุป การวางแผนมีความสำคัญกับการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน โดยเฉพาะการวางแผนทางด้านการศึกษาในปัจจุบันทั้งนี้จะมีปัจจัยหลายด้านอาทิ ด้าน เศรษฐกิจงบประมาณและทรัพยากรที่มีในพื้นที่นั้นๆ การบริหารการวางแผนทางด้านการศึกษา ของคณะกรรมการจะบรรลุเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ตามแผนที่วางไว้ซึ่งต้องสอดคล้องกับ แผนการศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำเป็นจะต้องกระทำอย่างรอบคอบ กล่าวคือ จะต้องมีการวางแผนในทุก ๆ ด้าน

2. จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไปของชุมชน เช่น การศึกษา อายุ อาชีพ จำนวนครัวเรือนของประชาชนในชุมชน เศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณี สถานที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อจะนำมารวบรวมให้หน่วยงาน ผู้ที่ต้องการข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน สามารถรับรู้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน โดยการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ของชุมชนจะต้องมีการสำรวจข้อมูล และคำนึงถึงความจำเป็นของข้อมูลประเภทของข้อมูล และ กระบวนการจัดเก็บข้อมูล

ประเภทของข้อมูลชุมชน

ข้อมูลในชุมชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน เช่น แผนที่ชุมชนแสดงที่ตั้งของสถานที่ต่าง ๆ และสิ่งสำคัญภายในชุมชน เช่น ลักษณะการตั้งบ้านเรือนภายในชุมชน วัด โรงเรียน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย เป็นต้น ประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของชุมชน จำนวนประชากร เพศ อายุ การศึกษา จำนวนครัวเรือน ศาสนา
2. ข้อมูลการศึกษา บอกจำนวนผู้จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ระดับประถม มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ฯลฯ
3. ข้อมูลศิลปวัฒนธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ภาษาท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุภายในชุมชน ดนตรี เพลง การแสดงพื้นบ้านของชุมชน วรรณกรรม ตำนานพื้นบ้านของชุมชน
4. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น อาชีพ/รายได้ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ แหล่งน้ำ เป็นต้น พืชเศรษฐกิจหลักของชุมชน
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ทำเนียบชื่อ ที่อยู่ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญของแต่ละบุคคล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนการดำเนินงานให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ โดยมีกระบวนการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภทที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในเรื่องใด ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะมีข้อมูลพื้นฐานประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ไว้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจจะมีอยู่แล้วภายในชุมชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน หรือข้อมูลจากผูู้รู้ในชุมชน ซึ่งอาจจัดทำแบบสำรวจ แบบสอบถามขึ้น และเก็บรวบรวมจากคณะกรรมการจากครูจากพัฒนาการ และประชาชน เป็นต้น
3. วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่แยกประเภทหรือสรุปย่อที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และเหมาะแก่การใช้งาน เพื่อจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. นำข้อมูลที่ได้มาใช้วางแผนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ข้อมูลทั่วไปของชุมชน อาจนำเสนอเป็นแผนที่ แผนที่แสดงที่ตั้งที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยแสดงไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนตามผังบอร์

ของอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร อาชีพ รายได้ของชุมชน สามารถนำมาใช้ในการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านอาชีพแก่คนภายในชุมชน เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 : 18-20)

สรุป การสำรวจข้อมูลชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการบริการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดทำทำเนียบข้อมูลสารสนเทศของหมู่บ้าน เผยแพร่แก่ผู้สนใจและหน่วยงานเครือข่าย การสำรวจข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เนื่องจากจะต้องทราบว่าภายในชุมชนมีอะไรและต้องการให้เพิ่มเติมอะไรทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีลักษณะที่ตั้งของอาณาเขตอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทยก่อนลงมาทางใต้อยู่ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทยด้านตะวันตกสภาพอากาศร้อนมีความชุ่มชื้นสูง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ประมง โรงงานอุตสาหกรรม เลี้ยงกุ้ง ทำสวนผลไม้ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาก

จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 3 อำเภอ 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มี 11 ตำบล 87 หมู่บ้าน
- 2) อำเภออัมพวา มี 12 ตำบล 96 หมู่บ้าน
- 3) อำเภอบางคนที มี 13 ตำบล 101 หมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

1. เทศบาล

1.1 อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มี 1 เทศบาล คือ

1.2 อำเภออัมพวา มี 2 เทศบาล คือ

- เทศบาลตำบลอัมพวา
- เทศบาลตำบลเหมืองใหม่

1.3 อำเภอบางคนที มี 2 เทศบาล คือ

- เทศบาลตำบลบางนกแขวก
- เทศบาลตำบลกระดังงา

2. องค์การบริหารส่วนตำบล 35 แห่ง คือ

3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 39 แห่ง

อำเภอเมือง มี 11 แห่ง บางแก้ว ลาดใหญ่ บางขันแตก บางจะเกร็ง บ้านปรก แหลมใหญ่ นางตะเคียน คลองโคน คลองเขิน ท้ายหาด แม่กลอง

อำเภออัมพวา มี 14 แห่ง วัดประดู่ ปลายโพรงพาง แพรกหนามแดง บางช้าง สวนหลวง ท่าคา เขมืองใหม่ บางนางลี่ ยี่สาร แควอ้อม บางแค วัดสี่แยก เทศบาลตำบล อัมพวา เฉลิมพระเกียรติแพรกหนามแดง

อำเภอบางคนที มี 14 แห่ง บางสะแก บางพรหม จอมปลวก กระจังงา วัดประดู่ บ้านปราโมทย์ บางกุ่ม โรงทึบ บางยี่รงค์ บางคนที ยายแพง ดอนมะโนรา บางกระบือ เทศบาลบางคนที

จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 3 อำเภอ 7 เทศบาล 40 ตำบล 288 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 18 ตำบล 115 หมู่บ้าน
 - 2) อำเภอกระทุ่มแบน มี 10 ตำบล 76 หมู่บ้าน
 - 3) อำเภอบ้านแพ้ว มี 12 ตำบล 97 หมู่บ้าน
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

1. เทศบาล

1.1 อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 2 แห่ง คือ

- เทศบาลนครสมุทรสาคร
- เทศบาลตำบลบางปลา

1.2 อำเภอกระทุ่มแบน มี 2 แห่ง คือ

- เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน
- เทศบาลตำบลอ้อมน้อย

1.3 อำเภอบ้านแพ้ว มี 3 แห่ง คือ

- เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว
- เทศบาลตำบลหลักห้า
- เทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา

2. องค์การบริหารส่วนตำบลมี 31 แห่ง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขต อำเภอเมืองสมุทรสาคร 15 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอกระทุ่มแบน 8 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 8 แห่ง

3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมดมี 52 แห่ง

อำเภอเมือง มี 26 แห่ง คอกกระบือ โดกขาม ชัยมงคล นาดี บางกระเจ้า บาง ไทรัด บางน้ำจืด นาโคก กาหลง บ้านบ่อ บ้านอ้อมโรงทึบ หลวงปู่โพธิ์ วัดป้อมวิเชียรโชติการาม วัดหลังศาลประสิทธิ์ วัดใหญ่จอมปราสาท ท่าฉลอม ศาลเจ้าชินเสี๋ย วัดทองธรรมิการาม วัด

ศรีเมือง คลองครุ บางปิ้ง วังกุ่ม บ้านคลองปึกนก สาครภูมิบาลเรือนจำสมุทรสาคร กระเช้าขาว วัดมหาชัยคล้ายนิมิตร

อำเภอกระทุ่มแบน มี 14 แห่ง มีตำบลละ 2 แห่ง คือ คลองมะเดื่อ อ้อมน้อย ดอนไถ่ดี สวนหลวง บางยาง ตำบลละ 1 แห่ง คือ ท่าไม้ ท่าเสา หนองนกไข่ แคราย

อำเภอบ้านแพ้ว มี 12 แห่ง หลักสาม คลองตัน สวนส้ม บ้านแพ้ว หนองบัว หลักสอง เกษตรพัฒนา เจ็ดริ้ว อำแพง ยกกระบัตร์ โรงเข้ หนองสองห้อง

ตาราง 2 แสดงข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนศรช.
สมุทรสงคราม	อำเภอเมืองฯ	11
	อำเภอบางคนที	14
	อำเภออัมพวา	14
สมุทรสาคร	อำเภอเมืองฯ	26
	อำเภอกระทุ่มแบน	14
	อำเภอบ้านแพ้ว	12
รวม		91

ที่มา : (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ทำการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยตรง มีอยู่จำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2524 : 91) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการศึกษา พบว่า หลังการฝึกอบรมโดยเฉลี่ยแล้วการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการทำงานอย่างจริงจังต่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง

อัญชนา หิรัญพฤษ (2533 : 89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของพัฒนากร ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานของพัฒนากร

สนิท เครือกลาง (2534 : 96-100) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุของเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินโดยเฉลี่ยมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชีและการพัสดุที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดเล็ก และอำเภอขนาดใหญ่ พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติด้านการเงินทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กิตติ คันธา (2538 : 81) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ขนาดครอบครัว รายได้ และความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม

ศิริเทพ บุญญาติ (2538 : 84-85) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตภาคกลาง ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาคกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกฝ่าย โดยฝ่ายบริหาร มีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การทำงานบัญชี และการทำงานการเงิน ฝ่ายส่งเสริมบริหารการศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์รับสมัครนักศึกษา ฝ่ายหน่วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง ฝ่ายศูนย์การเรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง และฝ่ายส่งเสริมการศึกษาชุมชนมีปัญหาในระดับปานกลาง

สุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยสอบถามความคิดเห็นจากบุคคล 4 กลุ่มคือ ผู้สนับสนุนภายนอกชุมชน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชน ผู้นำหรือคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ และประชาชนในชุมชน พบว่า ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประสานงานกับกรรมการชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ให้เข้าใจ และจัดให้โครงการนี้อยู่ในแผนพัฒนาของคณะกรรมการชุมชน ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่เขตเป็นกรรมการและเลขานุการ และในการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ควรมีการประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

ประหยัด พานิชย์ดี (2542 : 85) ได้ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และคณะกรรมการที่มาจากผู้บริหารและข้าราชการครูมีระดับการปฏิบัติงานมากกว่าคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปกครองโรงเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียน

พิเชษฐ ลิ่มประเสริฐ (2542 : 87) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า บุคลากรในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอ โดยส่วนรวมมีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนโดยภาพรวม และรายด้านด้านการบริหารและการจัดการ และด้านบริหารกิจกรรมการศึกษาโดยมีรายชื่อที่เป็นปัญหาระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าอื่น ๆ รวม 10 ข้อ คือ พื้นที่การปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนเป็นสัดส่วน ความเอาใจใส่ของผู้ดูแลศูนย์การเรียน ผู้นำท้องถิ่นให้ความสนใจศูนย์การเรียนชุมชนตลอดเวลา ศูนย์บริการสื่อ/หลักสูตรแบบเรียนมีเพียงพอ ความเหมาะสมและความชัดเจนของการมอบหมายงานให้บุคลากร การแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การสำรวจความต้องการในการศึกษาของชุมชนและการให้สถานประกอบการในท้องถิ่นเป็นแหล่งความรู้

ชาญ กองจันทร์ดี (2543 : 80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนชุมชน เขตการศึกษา 5 พบว่า องค์ประกอบของการจัดการทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การให้คำปรึกษาและแนะแนว 3. การจัดทำแผนและโครงการ 4. การสำรวจข้อมูลชุมชน 5. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนชุมชน 6. การประสานเครือข่าย 7. การสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน และ 8. การประชาสัมพันธ์ องค์ประกอบการจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนชุมชน โดยภาพ รวมพบว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดของศูนย์การเรียนชุมชน ได้แก่ 1. การสำรวจข้อมูลชุมชน 2. การสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน และ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

งานวิจัยต่างประเทศ

สมิท (Smith. 1971 : 2377-A) ได้ศึกษาบทบาทของตัวแทนประชากรในการวางแผนและพัฒนาการศึกษา พบว่า คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและประชาชนมีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา และไม่เห็นด้วยถ้าทางโรงเรียนจะดำเนินการฝ่ายเดียวโดยที่คณะกรรมการไม่มีส่วนรู้เห็นหรือรับรู้ คณะกรรมการโรงเรียนหรือผู้บริหารเห็นพ้องกันว่า โรงเรียนจะก้าวหน้ากว่าเดิมหากได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

เบเคอรา (Becerra. 1974 : 6887-A) ได้ศึกษาบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหา โดยแยกการตัดสินใจปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหาร และตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการศึกษาตามหน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ตกลงกันได้ และนอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน จะต้องพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนในทุกโอกาส

อบูวาการ์ (Abuvakar. 1982 : 74) ได้ศึกษาในกรมการศึกษาผู้ใหญ่และพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรแห่งมาเลเซีย ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์บริการชุมชน โดยจัดให้ทุกศูนย์จัดหาอุปกรณ์ โปรแกรมการสอนสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อประสานงานและใช้ทรัพยากร แหล่งภูมิปัญญาชาวบ้านในหมู่บ้าน เพื่อสร้างศูนย์การศึกษาในชุมชน โดยดำเนินการและนิเทศกิจกรรมนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

อิซุมิ (Ishumi. 1982 : 66 –75) ได้ศึกษาศูนย์บริการชุมชน (Community Center) ของประเทศทานซาเนีย ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างที่เป็นอาณาเขตของอังกฤษ โดยใช้เป็นศูนย์จัดกิจกรรมบันเทิงแก่ทหารที่ผ่านสงครามโลกครั้งที่สอง ต่อมาได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์เป็นศูนย์บริการให้ความรู้อนามัยพื้นฐาน ให้ความรู้การเลี้ยงดูลูก สอนการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมการจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และจัดตั้งศูนย์ผลิตเอกสารเสริม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอน เริ่มจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่เกิน 5 คน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมแล้วไม่น้อยกว่า 9 คน ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีจำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมด 91 แห่ง มีจำนวน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 91 คณะ ซึ่งมีจำนวนคณะกรรมการโดยรวม 819 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่เกิน 5 คน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนและครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมแล้วไม่น้อยกว่า 9 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – staged Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกจังหวัดที่ใช้ในการศึกษา 2 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร

ขั้นที่ 2 แต่ละจังหวัดแบ่งออกเป็นอำเภอ ได้อำเภอทั้งหมดจำนวน 6 อำเภอ

ขั้นที่ 3 แต่ละอำเภอแบ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรวมทั้งหมด จำนวน 91 แห่ง

ขั้นที่ 4 สุ่มจำนวนประชากรในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละอำเภอได้เป็นสัดส่วนกัน ตามที่คำนวณได้ 32 % ของจำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 30 แห่ง และให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ที่มีความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยการจับฉลากเลือกคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร อำเภอละ 32 % ได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 30 แห่ง คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งสิ้น 270 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย จำแนกตามศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

จังหวัด / อำเภอ	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	สุ่มกลุ่มตัวอย่าง 32%	คณะกรรมการศูนย์ละ 9 คน
1.สมุทรสงคราม			
1. เมืองฯ	11	3	27
2. บางคนที	14	5	45
3. อัมพวา	14	5	45
รวม	39	13	117
2.สมุทรสาคร			
1.เมืองฯ	26	8	72
2.กระทุ่มแบน	14	5	45
3.บ้านแพ้ว	12	4	36
รวม	52	17	153
รวมทั้งสิ้น	91	30	270

กลุ่มตัวอย่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่สุ่มได้ในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร อำเภอละ 32% ได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 30 แห่ง

จังหวัดสมุทรสงคราม

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางขันแตก ตำบลบางจะเกร็ง และตำบลแม่กลอง

อำเภอบางคนที ได้แก่ ตำบลจอมปลวก ตำบลกระดังงา ตำบลบางพรหม ตำบลดอนมโนรา และตำบลบางกุ้ง

อำเภออัมพวา ได้แก่ ตำบลแพรกหนามแดง ตำบลสวนหลวง ตำบลเหมืองใหม่ เทศบาลอัมพวา และตำบลบางแค

จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลนาดี ตำบลนาโคก ตำบลบางกระเจ้า ตำบลวัดหลังศาล ประสิทธิ์ ตำบลคลองปีกนก ตำบลวัดมหาชัยคล้ายนิมิตร ตำบลบ้านบ่อ และตำบลบางปิ้ง

อำเภอกระทุ่มแบน ได้แก่ ตำบลท่าไม้ ตำบลดอนไก่ดี ตำบลคลองมะเดื่อ และตำบลอ้อมน้อย

อำเภอบ้านแพ้ว ได้แก่ ตำบลยกกระบัตร ตำบลโรงเข้ ตำบลหลักสาม และตำบลเกษตรพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานและ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ (บุญส่ง บุญทศ. 2543 : 26-27)

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

มีเกณฑ์วัดระดับคะแนนดังนี้

คะแนน 0.00 – 0.33 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย

คะแนน 0.34 – 0.66 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

คะแนน 0.67 – 1.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจำแนกปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์และการประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คุณจิตติฉญา ฤทธิสมพงศ์ ตำแหน่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบ้านบ่อ คุณจินดา ขุนเณร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลท่าจีน ผู้ใหญ่เชิด ไรจน์รุ่ง ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ตำบลท่าทราย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อทราบแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นางสาวอังคณา วสุรวงศ์ นายชม้าย ทองสวัสดิ์ และนายอังคาร แทนสง่า เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ (Content Validity) ตลอดจนพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ และค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม “ค่า IOC” (Index of Consistency) เท่ากับ 0.91

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จนได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่อยู่ในกลุ่มประชากรแต่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970 : 160-161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

6. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปใช้กับข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ขอความอนุเคราะห์ให้ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ออกหนังสือถึงคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อขอเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร 2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำถึงผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยนำแบบสอบถามแจกให้กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่นำไปแจกให้กับกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยให้ครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้รวบรวมและส่งข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2547 – มกราคม 2548 รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 35 วัน

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแบบตรวจสอบรายการใช้วิธีหาความถี่ และค่าร้อยละแยกเป็นเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

มีเกณฑ์วัดระดับคะแนนดังนี้

คะแนน	0.00 – 0.33	มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย
คะแนน	0.34 – 0.66	มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
คะแนน	0.67 – 1.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใน 5 ด้าน

3.1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และประเมินผล โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2544 : 75)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด

3.2 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยทดสอบค่าเอฟ (F- test) และทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 233 – 234) และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าว ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PS+ (Statistical package for Social Sciences)

4. แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปความถี่ของคำตอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970 : 126)

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ และสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน

ตอนที่ 2 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 ด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ตอนที่ 4 ด้านการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน

ตอนที่ 5 ด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้
ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม
และสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม
และสมุทรสาคร ใช้วิธีการหาจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร
ด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การเป็นกรรมการศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน ผลปรากฏดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

รายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	173	64.1
1.2 หญิง	97	35.9
รวม	270	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	44	16.3
2.2 30 – 45 ปี	170	63.0
2.3 สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	56	20.7
รวม	270	100.00
3. ตำแหน่ง		
3.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	30	11.1
3.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	30	11.1
3.3 ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้ง	150	55.6
3.4 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน	30	11.1
3.5 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	30	11.1
รวม	270	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
4. วุฒิทางการศึกษา		
4.1 มัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6)	104	38.5
4.2 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	44	16.3
4.3 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	122	45.2
รวม	270	100.00
5. ประสบการณ์การปฏิบัติงานของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
5.1 1 - 2 ปี	76	28.1
5.2 3 - 4 ปี	107	39.6
5.3 สูงกว่า 4 ปีขึ้นไป	87	32.2
รวม	270	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศเป็นชาย จำนวน 173 คน เป็นหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 และ 35.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 44 คน อายุ 30 – 45 ปี จำนวน 170 คนและอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3, 63.0 และ 20.7 ตามลำดับ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 คน ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 คน ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 150 คน ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 30 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1, 11.1, 55.6, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) จำนวน 104 คน อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 44 คน ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5, 16.3 และ 45.2 ตามลำดับ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า มีประสบการณ์ 1–2 ปี จำนวน 76 คน มีประสบการณ์ 3–4 ปี จำนวน 107 คน มีประสบการณ์สูงกว่า 4 ปีขึ้นไป 87 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1, 39.6 และ 32.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร
ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ปรากฏดังตาราง
5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน	.97	.18	ปานกลาง
2	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน	.91	.29	ปานกลาง
3	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึงศูนย์กลางการจัดการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย	.88	.32	ปานกลาง
4	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ประสานงานเพื่อระดมทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในแต่ละชุมชน	.87	.34	ปานกลาง
5	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	.92	.27	ปานกลาง
6	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ นวัตกรรม เป็นต้น	.82	.39	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีมุมหนังสือ เอกสาร และสื่อ เพื่อการค้นคว้า ไม่ควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย	.38	.49	น้อย
8	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินงานโดยมีชุมชนเป็นผู้คิดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานเอง โดยความร่วมมือของรัฐและเอกชน	.76	.43	ปานกลาง
9	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นคณะบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	.90	.31	ปานกลาง
10	ประธานกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล	.40	.49	น้อย
11	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึงบุคลากรที่เหมาะสมในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามา ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	.84	.36	ปานกลาง
12	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น	.63	.48	น้อย
13	ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องอยู่อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ประจำในชุมชน	.44	.50	น้อย
14	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่และวัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	.84	.37	ปานกลาง
15	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	.95	.21	ปานกลาง
16	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า	.95	.22	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ประสานงานเพื่อรวมกลุ่มชาวบ้านในการจัดกิจกรรมตามวาระและโอกาสในวันสำคัญต่าง ๆ	.89	.31	ปานกลาง
18	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้แก่คนในชุมชน	.94	.23	ปานกลาง
19	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	.39	.49	น้อย
20	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของชุมชนดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน	.65	.48	น้อย
	โดยรวม	.95	.22	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = .95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 14 ข้อ คือ ข้อ 1 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน ($\bar{X} = .97$) ข้อ 2 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = .91$) ข้อ 3 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = .88$) ข้อ 4 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ประสานงานเพื่อระดมทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในแต่ละชุมชน ($\bar{X} = .87$) ข้อ 5 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ($\bar{X} = .95$) ข้อ 6 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้หนังสือ รายการวิทยุ รายการ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ นิทรรศการ เป็นต้น ($\bar{X} = .82$) ข้อ 8 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินงานโดยมีชุมชนเป็นผู้จัดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานเอง โดยความร่วมมือของรัฐและเอกชน ($\bar{X} = .76$) ข้อ 9 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นคณะบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = .90$) ข้อ 11 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

หมายถึงบุคลากรที่เหมาะสมในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ($\bar{X} = .84$) ข้อ 14 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่และวัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = .84$) ข้อ 15 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = .95$) ข้อ 16 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ($\bar{X} = .95$) ข้อ 17 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ประสานงานเพื่อรวมกลุ่มชาวบ้านในการจัดกิจกรรมตามวาระและโอกาสในวันสำคัญ ต่าง ๆ ($\bar{X} = .89$) และข้อ 18 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้แก่คนในชุมชน ($\bar{X} = .94$) และข้อที่อยู่ในระดับน้อย มี 6 ข้อ คือ ข้อ 7 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีมุมหนังสือ เอกสาร และสื่อ เพื่อการค้นคว้า ไม่ควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = .38$) ข้อ 10 ประธานกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ นายกองคการบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = .40$) ข้อ 12 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น ($\bar{X} = .63$) ข้อ 13 ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องอยู่อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ประจำในชุมชน ($\bar{X} = .44$) ข้อ 19 กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = .39$) และข้อ 20 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของชุมชนดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน ($\bar{X} = .65$)

ตอนที่ 3 ด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

การวิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน แยกเป็นโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ผลปรากฏดังตาราง 6 – 11 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน	3.62	0.67	มาก
2. ด้านการวางแผนงาน	3.57	0.67	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการ	3.46	0.66	ปานกลาง
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.54	0.73	มาก
5. ด้านการประเมินผล	3.43	0.65	ปานกลาง
รวม	3.52	0.61	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้าน การประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $\bar{X} = 3.57$, $\bar{X} = 3.54$) ด้าน การบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.46$, $\bar{X} = 3.43$ ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน เป็นรายข้อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน			
1. สนับสนุนการสำรวจและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน ให้เป็นปัจจุบัน	3.70	0.80	มาก
2. ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทของชุมชนเพื่อใช้ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน	3.58	0.78	มาก
3. ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชน	3.63	0.83	มาก
4. สนับสนุนการจัดทำดัชนีพื้นฐาน เพื่อใช้ในการนำเสนอและบริการชุมชน	3.39	0.77	ปานกลาง
5. เสนอแนะการนำข้อมูลชุมชนมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.68	0.78	มาก
6. ส่งเสริมในการจัดทำแผนผังแสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.79	0.89	มาก
7. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีใช้ในการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน	3.61	0.89	มาก
รวม	3.62	0.67	มาก

จากตาราง 7 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 3.58 - 3.79$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย สูงสุดคือ ข้อ 6 ที่ว่า ส่งเสริมในการจัดทำแผนผังแสดงที่ตั้งสถานที่สำคัญ

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า สนับสนุนการสำรวจและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.70$) ส่วน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภท ของชุมชนเพื่อใช้ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 3.58$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับ ปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 4 ที่ว่า สนับสนุนการจัดทำดัชนีพื้นฐาน เพื่อใช้ในการนำเสนอและ บริการชุมชน ($\bar{X} = 3.39$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการวางแผนงาน เป็นรายชื่อ

ข้อความ		ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{X}	S.D.	
8.	ด้านการวางแผนงาน ปรับแผนงานหรือโครงการให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม	3.60	0.80	มาก
9.	จัดการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นประจำ	3.39	0.86	ปานกลาง
10.	นำความ คิดเห็นของชุมชนมาจัดทำแผน ประจำปี	3.47	0.87	ปานกลาง
11.	ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนก่อนที่จะ ทำการวางแผนประจำปี	3.50	0.86	ปานกลาง
12.	สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการต่าง ๆ	3.59	0.86	มาก
13.	ตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้าน การให้การศึกษา	3.56	0.80	มาก
14.	นำเสนอโครงการจัดการศึกษาลงในแผนพัฒนา ตำบลหรือหมู่บ้าน	3.59	0.89	มาก
15.	ให้คำปรึกษาการจัดการกิจกรรมและวิธีการใน การดำเนินงานให้สอดคล้องกับชุมชน	3.64	0.81	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ		ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{X}	S.D.	
16.	กำหนดและวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.70	0.81	มาก
17.	ให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการของบประมาณสนับสนุนจาก อบต.	3.63	0.93	มาก
18.	นำเอาปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมาวางแผนจัดการศึกษา	3.58	0.81	มาก
รวม		3.57	0.67	มาก

จากตาราง 8 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานด้านการวางแผนงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ($\bar{X} = 3.56 - 3.70$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 16 ที่ว่า กำหนดและวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาคือ ข้อ 15 ที่ว่า ให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมและวิธีการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับชุมชน ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อ 13 ที่ว่า ตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการให้การศึกษา ($\bar{X} = 3.56$) และคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.39 - 3.50$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 11 ที่ว่า ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนก่อนที่จะทำการวางแผนประจำปี ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 9 ที่ว่า จัดการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.39$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการบริหารจัดการ เป็นรายชื่อ

ข้อความ		ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{X}	S.D.	
19.	ด้านการบริหารจัดการ มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ กรรมการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	3.47	0.73	ปานกลาง
20.	จัดวางระบบ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.53	0.84	มาก
21.	ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณของ ชุมชน	3.37	0.85	ปานกลาง
22.	ดำเนินการจัดทำโครงการของงบประมาณจาก อบต. จากงบจัดสรรด้านการศึกษา	3.39	0.96	ปานกลาง
23.	สนับสนุนสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ในการ ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.47	0.90	ปานกลาง
24.	ประสานงานจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์สนับสนุน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.40	0.90	ปานกลาง
25.	ประสานงานในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือ โครงการ	3.47	0.75	ปานกลาง
26.	สนับสนุนการซ่อมแซม บำรุงรักษา วัสดุและ ครุภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้อยู่ใน สภาพใช้งานได้ดี	3.46	0.82	ปานกลาง
27.	สนับสนุนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ทั้ง อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.62	0.82	มาก
28.	พิจารณานำทรัพยากรจากงานที่ไม่เหมาะสม ไปใช้กับงานที่มีความเร่งด่วน	3.40	0.82	ปานกลาง
รวม		3.46	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ($\bar{X} = 3.53 - 3.62$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 27 ที่ว่า สนับสนุนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ ข้อ 20 ที่ว่า จัดวางระบบ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 3.53$) และคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง 8 ข้อ ($\bar{X} = 3.37 - 3.47$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 19 ที่ว่า มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กรรมการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม ข้อ 23 ที่ว่า สนับสนุนสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และข้อ 25 ที่ว่า ประสานงานในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 21 ที่ว่า ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณของชุมชน ($\bar{X} = 3.37$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
29. ด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว ป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่ กิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง	3.69	0.82	มาก
30. สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการ ให้บริการต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนผ่าน หอกระจายเสียงของชุมชน	3.60	0.87	มาก
31. สนับสนุนการใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน องค์กรท้องถิ่น ในการ ประชาสัมพันธ์	3.64	0.85	มาก
32. ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาสาย สามัญ และสายอาชีพ ทุกครั้งที่จัดกิจกรรม	3.61	0.78	มาก
33. ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.64	0.78	มาก
34. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.57	0.77	มาก
35. จัดตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการ ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง	3.34	0.78	ปานกลาง
36. จัดการประชุมวางแผนก่อนการประชาสัมพันธ์ ทุกครั้ง	3.38	0.80	ปานกลาง
37. ทำการประเมินผลหลังสิ้นสุดรายการ ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง	3.25	0.80	ปานกลาง
รวม	3.54	0.73	มาก

จากตาราง 10 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ($\bar{X} = 3.60 - 3.69$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 29 ที่ว่า สนับสนุนการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระจาดานขาว ป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือ ข้อ 31 ที่ว่า สนับสนุนการใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน องค์กรท้องถิ่น ในการประชาสัมพันธ์ และข้อ 33 ที่ว่า ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 3.64$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 30 ที่ว่า สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารและการให้บริการต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนผ่านหอกระจายเสียงของชุมชน ($\bar{X} = 3.60$) และคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.25 - 3.38$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 36 ที่ว่า จัดการประชุมวางแผนก่อนการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 37 ที่ว่า ทำการประเมินผลหลังสิ้นสุดเสร็จการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.25$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประเมินผล เป็นรายชื่อ

ข้อความ	ค่าสถิติ		ระดับ การปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
38. ด้านการประเมินผล ประชุมวางแผนและขั้นตอนการกำหนด วัตถุประสงค์ของการนิเทศ	3.36	0.78	ปานกลาง
39. กำหนดกรอบและเกณฑ์ที่ชัดเจนใน การประเมินผล	3.43	0.89	ปานกลาง
40. ประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสม่ำเสมอ	3.39	0.71	ปานกลาง
41. นิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.39	0.75	ปานกลาง
42. ติดตาม ควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปฏิบัติงานสม่ำเสมอ	3.46	0.79	ปานกลาง
43. ติดตามควบคุม ดูแลการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.48	0.83	ปานกลาง
44. สนับสนุนสื่อ พัฒนาเทคนิค วิธีการที่จะ ดำเนินการนิเทศ	3.41	0.78	ปานกลาง
45. รายงานผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงาน ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง	3.52	0.83	มาก
รวม	3.43	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากคือ ข้อ 45 ที่ว่า รายงานผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.52$) และคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง 7 ข้อ ($\bar{X} = 3.36 - 3.48$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 43 ติดตามควบคุมดูแลการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 5 ที่ว่า

ติดตาม ควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานสม่ำเสมอ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 38 ที่ว่า ประชุมวางแผนและขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ($\bar{X} = 3.36$)

ตอนที่ 4 ด้านการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ตามตัวแปรด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลปรากฏดังตาราง 12-22 ต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านเพศ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน” ผลปรากฏดังตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	เพศ				t
	ชาย N = 171		หญิง N = 97		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน	3.65	0.66	3.57	0.69	0.91
2. ด้านการวางแผนงาน	3.60	0.64	3.50	0.71	1.16
3. ด้านการบริหารจัดการ	3.52	0.65	3.35	0.68	2.01*
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.60	0.75	3.43	0.68	1.88
5. ด้านการประเมินผล	3.50	0.66	3.32	0.64	2.00*
รวม	3.57	0.60	3.43	0.62	1.78

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน” ผลปรากฏดังตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการรวบรวมข้อมูล ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.03	2.51	5.75**
	ภายในกลุ่ม	267	116.71	0.44	
	รวม	269	121.74		
2. ด้านการวางแผนงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.57	2.28	5.33**
	ภายในกลุ่ม	267	114.44	0.43	
	รวม	269	119.01		
3. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.25	1.63	3.80*
	ภายในกลุ่ม	267	114.16	0.43	
	รวม	269	117.41		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.21	1.61	3.08*
	ภายในกลุ่ม	267	139.50	0.52	
	รวม	269	142.71		
5. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.54	0.27	0.63
	ภายในกลุ่ม	267	114.62	0.43	
	รวม	269	115.16		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.83	1.42	3.89*
	ภายในกลุ่ม	267	97.04	0.36	
	รวม	269	99.87		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน และด้านการวางแผนงาน และมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตาราง 14-18 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ		ต่ำกว่า 30 ปี	30-45 ปี	สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	24.30	25.06	27.16
ต่ำกว่า 30 ปี	24.30	-	.76	2.86*
30 – 45 ปี	25.06		-	2.10*
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	27.16			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุ 30-45 ปี กับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 – 45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์
การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการวางแผนงาน จำแนกตามอายุ

อายุ				
	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 45 ปี	สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	36.89	-	2.20	4.69*
30 - 45 ปี	39.08		-	2.49
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	41.57			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ
คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานด้านการวางแผนงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์
การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม
อายุ

อายุ				
	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 45 ปี	สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	33.99	-	.22	2.53
30 - 45 ปี	34.20		-	2.74*
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	36.73			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุ 30 – 45 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามอายุ

อายุ		ต่ำกว่า 30 ปี	30 – 45 ปี	สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	31.18	31.42	33.79
ต่ำกว่า 30 ปี	31.18	-	.24	2.60*
30 – 45 ปี	31.42		-	2.36*
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	33.79			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุ 30-45 ปี กับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 – 45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์
การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ				
	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 – 45 ปี	สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป
		154.14	156.75	167.34
ต่ำกว่า 30 ปี	154.14	-	2.62	13.20
30-45 ปี	156.75		-	10.59*
สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป	167.34			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุ 35 – 45 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสูงกว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านตำแหน่ง ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ว่า “คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน” ผลปรากฏดังตาราง 19 ต่อไปนี้

ตาราง 19 เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4	0.61	0.15	0.34
	ภายในกลุ่ม	265	121.13	0.46	
	รวม	269	121.73		
2. ด้านการวางแผนงาน	ระหว่างกลุ่ม	4	4.11	1.03	2.37
	ภายในกลุ่ม	265	114.89	0.43	
	รวม	269	119.00		
3. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.64	0.41	0.94
	ภายในกลุ่ม	265	115.77	0.44	
	รวม	269	117.41		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	4	1.09	0.27	0.51
	ภายในกลุ่ม	265	141.62	0.53	
	รวม	269	142.71		
5. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	0.73	0.18	0.42
	ภายในกลุ่ม	265	114.43	0.43	
	รวม	269	115.17		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.12	0.28	0.75
	ภายในกลุ่ม	265	98.75	0.37	
	รวม	269	99.87		

จากตาราง 19 แสดงว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านวุฒิทางการศึกษา ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน” ผลปรากฏดังตาราง 20 ต่อไปนี้

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.25
	ภายในกลุ่ม	267	121.51	0.46	
	รวม	269	121.74		
2. ด้านการวางแผนงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.05	0.03	0.06
	ภายในกลุ่ม	267	118.95	0.45	
	รวม	269	119.00		
3. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.16	0.08	0.18
	ภายในกลุ่ม	267	117.26	0.44	
	รวม	269	117.42		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.25	0.13	0.24
	ภายในกลุ่ม	267	142.46	0.53	
	รวม	269	142.71		

	รวม	269	142.7 1		
5. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.31
	ภายในกลุ่ม	267	114.9 0	0.43	
	รวม	269	115.1 6		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.06	0.03	0.08
	ภายในกลุ่ม	267	99.81	0.37	
	รวม	269	99.87		

จากตาราง 20 แสดงว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ที่ตั้งไว้

4.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้านประสิทธิภาพการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสิทธิภาพการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน” ผลปรากฏดังตาราง 21 ต่อไปนี้

ตาราง 21 เปรียบเทียบความแปรปรวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามประสิทธิภาพในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	0.55	1.21
	ภายในกลุ่ม	267	120.64	0.45	
	รวม	269	121.74		
2. ด้านการวางแผนงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.003	0.01
	ภายในกลุ่ม	267	119.00	0.45	
	รวม	269	119.01		

3. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	0.34	0.78
	ภายในกลุ่ม	267	116.73	0.44	
	รวม	269	117.41		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.57	0.29	0.54
	ภายในกลุ่ม	267	142.14	0.53	
	รวม	269	142.71		
5. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.58	0.29	0.68
	ภายในกลุ่ม	267	114.59	0.43	
	รวม	269	115.17		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.30	0.15	0.40
	ภายในกลุ่ม	267	99.57	0.37	
	รวม	269	99.87		

จากตาราง 21 แสดงว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 5 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 ด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้

ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่มีผู้ตอบมาจำนวน 270 ฉบับ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังตาราง 22 ต่อไปนี้

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน	
1.	ควรมีการรวบรวมข้อมูลทุกอย่างไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	79
2.	ควรมีการรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจน	52
3.	ควรสำรวจความต้องการของชุมชน	40
	ด้านการวางแผน	
1.	ควรวางแผนอย่างสม่ำเสมอ	75
2.	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน	48
3.	ควรมีการวางแผนระยะยาว	33
4.	ควรประชุมชุมชนเพื่อทราบความต้องการ	19
	ด้านการบริหาร	
1.	การบริหารควรให้ชุมชนเข้าบริหารงานด้วย	94
2.	ควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง	57
3.	ควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม	22

ตาราง 22 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ด้านการประชาสัมพันธ์	
1.	มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในชุมชน	68
2.	จัดตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์	44
3.	ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่จูงใจและหลากหลาย	32
4.	ควรประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่ทันสมัย	31
	ด้านการประเมินผล	
1.	มีการประชุมประเมินผลประจำเดือนในการปฏิบัติงาน	73
2.	ควรมีการประเมินผลจากหน่วยงานหลายฝ่าย	51
3.	ควรมีการรายงานผลการประเมินและทำอย่างต่อเนื่อง	43

จากตาราง 22 พบว่า มีกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ดังนี้

ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชนมีผู้ตอบเรียงความถี่เป็นลำดับต่อไปนี้ ควรมีการรวบรวมข้อมูลทุกอย่างไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ความถี่ 79) ควรมีการรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจน (ความถี่ 52) และควรสำรวจความต้องการของชุมชน (ความถี่ 40)

ด้านการวางแผน มีผู้ตอบเรียงความถี่เป็นลำดับต่อไปนี้ ควรวางแผนอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 75) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน (ความถี่ 48) ควรมีการวางแผนระยะยาว (ความถี่ 33) และควรประชุมชุมชนเพื่อทราบความต้องการ (ความถี่ 19)

ด้านการบริหาร มีผู้ตอบเรียงความถี่เป็นลำดับต่อไปนี้ การบริหารควรให้ชุมชนเข้าบริหารงานด้วย (ความถี่ 94) จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน (ความถี่ 57) และควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม (ความถี่ 22)

ด้านการประชาสัมพันธ์ มีผู้ตอบเรียงความถี่เป็นลำดับต่อไปนี้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในชุมชน (ความถี่ 68) จัดตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ (ความถี่ 44) ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่จูงใจและหลากหลาย (ความถี่ 33) และควรประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่ทันสมัย (ความถี่ 31)

ด้านการประเมินผล มีผู้ตอบเรียงความที่เป็นลำดับต่อไปนี้ มีการประชุมประเมินผล ประจำเดือนในการปฏิบัติงาน (ความถี่ 73) ควรมีการประเมินผลจากหน่วยงานหลายฝ่าย (ความถี่ 51) และควรมีการรายงานผลการประเมินและทำอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 43) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ซึ่งสามารถสรุปเป็นรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน จำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนในการนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนไม่เกิน 5 คน ครูอาสาสมัครการศึกษา นอกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนชุมชน รวมแล้วไม่น้อยกว่า 9 คน ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีจำนวนศูนย์การเรียนชุมชนทั้งหมด 91 แห่ง มีจำนวนคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน 91 คณะ ซึ่งมีจำนวนคณะกรรมการโดยรวม 819 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรข้างต้น โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - staged Random Sampling) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เลือกจังหวัดที่ใช้ในการศึกษา 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ขั้นที่ 2 แต่ละจังหวัดแบ่งออกเป็นอำเภอ ได้อำเภอทั้งหมดจำนวน 6 อำเภอ

ขั้นที่ 3 แต่ละอำเภอแบ่งเป็นศูนย์การเรียนชุมชนรวมทั้งหมด จำนวน 91 แห่ง

ขั้นที่ 4 สุ่มจำนวนประชากรในแต่ละศูนย์การเรียนชุมชนในแต่ละอำเภอได้เป็นสัดส่วนกัน ตามที่คำนวณได้ 32 % ของจำนวนศูนย์การเรียนชุมชน ได้ศูนย์การเรียนชุมชนจำนวน 30 แห่ง และให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนในแต่ละศูนย์การเรียนชุมชนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ที่มีความคลาดเคลื่อนระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยการจับฉลากเลือกคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจากศูนย์การเรียนชุมชนในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร อำเภอละ 32 % ได้ศูนย์การเรียนชุมชน 30 แห่ง คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งสิ้น 270 คน

กลุ่มตัวอย่างศูนย์การเรียนชุมชนที่สุ่มได้ในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร อำเภอละ 32 % ได้ศูนย์การเรียนชุมชนจำนวน 30 แห่ง

จังหวัดสมุทรสงคราม

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางขันแตก ตำบลบางจะเกร็ง ตำบลแม่กลอง

อำเภอบางคนที ได้แก่ ตำบลจอมปลวก ตำบลกระดังงา ตำบลบางพรหม ตำบลดอนมโนรา ตำบลบางกุ้ง

อำเภออัมพวา ได้แก่ ตำบลแพรกหนามแดง ตำบลสวนหลวง ตำบลเหมืองใหม่ เทศบาลอัมพวา ตำบลบางแค

จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลนาดี ตำบลนาโคก ตำบลบางกระเจ้า วัดหลังศาลประสิทธิ์ คลองปีกนก วัดมหาชัยคล้ายนิมิตร ตำบลบ้านป่อ ตำบลบางปิ้ง

อำเภอกระทุ่มแบน ได้แก่ ตำบลท่าไม้ ตำบลดอนไก่ดี ตำบลคลองมะเดื่อ ตำบล อ้อมน้อย ดอนไก่ดี

อำเภอบ้านแพ้ว ได้แก่ ตำบลยกกระบัตร ตำบลโรงเข้ ตำบลหลักสาม ตำบล เกษตรพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานและ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ (บุญส่ง บุญทศ. 2543 : 26-27)

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

มีเกณฑ์วัดระดับคะแนนดังนี้

คะแนน 0.00 – 0.33 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย

คะแนน 0.34 – 0.66 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

คะแนน 0.67 – 1.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจำแนกปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ขอความอนุเคราะห์ให้ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ออกหนังสือถึงคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อขอเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือ นำถึงผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ให้ช่วยนำแบบสอบถามแจกให้กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่นำไปแจกให้กับกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้รวบรวมและส่งข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2547–มกราคม 2548 รวมเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 35 วัน
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแบบตรวจสอบรายการใช้วิธีหาความถี่ และค่าร้อยละ แยกเป็นเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้
ตอบถูกให้ 1 คะแนน
ตอบผิดให้ 0 คะแนน

มีเกณฑ์วัดระดับคะแนนดังนี้

คะแนน	0.00 – 0.33	มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย
คะแนน	0.34 – 0.66	มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
คะแนน	0.67 – 1.00	มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใน 5 ด้าน คือ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

3.1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และประเมินผล โดยใช้เกณฑ์ในดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2544 : 75)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด

3.2 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยทดสอบค่าเอฟ (F- test) และทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 233 – 234) และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าว ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PS+ (Statistical package for Social Sciences)

4. แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปความถี่ของคำตอบ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่า กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศเป็นชาย จำนวน 173 คน เป็นหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 และ 35.9 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 44 คน อายุ 30 – 45 ปี จำนวน 170 คน และอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3, 63.0 และ 20.7 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีระดับมัธยมศึกษา (ม.3 – ม.6) จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า มีประสบการณ์ 1–2 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 มีประสบการณ์ 3 – 4 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 และมีประสบการณ์สูงกว่า 4 ปีขึ้นไป 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2

2. ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 14 ข้อ และข้อที่อยู่ในระดับน้อย มี 6 ข้อ

3. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ตามตัวแปร เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุปผลได้ดังนี้

4.1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

4.2 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน และด้านการวางแผนงาน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

4.3 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

4.4 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ที่ตั้งไว้

4.5 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ตั้งไว้

4.6 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร สรุปได้ดังนี้

ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ให้ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการรวบรวมข้อมูลทุกอย่างไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรมีการรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจน และควรสำรวจความต้องการของชุมชน ตามลำดับ

ด้านการวางแผนงาน ให้ข้อเสนอแนะคือ ควรวางแผนอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน ควรมีการวางแผนระยะยาว และควรประชุมชุมชนเพื่อทราบความต้องการ ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการ ให้ข้อเสนอแนะคือ การบริหารควรให้ชุมชนเข้าบริหารงานด้วย จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม ตามลำดับ

ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อเสนอแนะคือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในชุมชน จัดตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่จูงใจและหลากหลาย และควรประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่ทันสมัย ตามลำดับ

ด้านการประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะคือ มีการประชุมประเมินผลประจำเดือนในการปฏิบัติงาน ควรมีการประเมินผลจากหน่วยงานหลายฝ่าย และควรมีการรายงานผลการประเมิน และทำอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร มีข้อควรอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า พอมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่บ้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจสูงสุด คือ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน รองลงมาคือ กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจต่ำสุดคือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีมุมหนังสือ เอกสาร และสื่อ เพื่อการค้นคว้า ไม่ควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการเข้าร่วมประชุมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ และจัดการศึกษาให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบเคอรา (นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ. 2543 : 52; อ้างอิงจาก Becerra. 1974 : 6887-A) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหา โดยแยกการตัดสินใจปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหาร และตัวแทน ชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการศึกษาตามหน้าที่ บทบาท และนโยบายที่ตกลงกันไว้ และที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีเวลามาร่วมประชุมในการจัดการบริหารและดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเนื่องจากต้องทำมาหากินเพื่อเลี้ยงครอบครัว ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อักตาร์ (Akhtar. 1977 : 26-27) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาชนบทของประเทศพัฒนา พบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่โครงการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนาล้มเหลวคือ ประชาชนมิได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงขาดความสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการ และยังผลให้ขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน ด้านการวางแผนงาน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนมีอาคารสถานที่เก็บเอกสาร มีความสะดวกในการใช้สอยอยู่แล้ว จึงทำให้มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากก็เป็นได้ ซึ่งผลอันนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุณี๋ย มหาอัมพรพฤกษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาแนวทาง จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันสร้างคือ ควรใช้ศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งมีความ สะดวกในการใช้สอยเอกสารข้อมูลต่าง ๆ อาคารควรจัดเป็นห้องโล่ง ๆ จัดเป็นมุมต่าง ๆ สามารถปรับใช้สำหรับจัดกิจกรรม สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่ควรจัด ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายงาน วารสาร และหนังสือต่าง ๆ ควรมีอุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ และวัสดุโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ การจัดตั้ง ควรมีการประสานงานกับกรรมการชุมชน และจัดโครงการให้อยู่ในแผนพัฒนาของ คณะกรรมการชุมชน กิจกรรมที่ควรจัดในศูนย์ ได้แก่ การฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับแม่บ้านและ กลุ่มเยาวชน อบรมความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การให้ข้อมูลข่าวสาร ควรมีการ ประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และสำนักงานเขตอาจให้ความช่วยเหลือในเรื่องการ จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกอาชีพ การจัดงบประมาณ ให้คำแนะนำและประสานงาน

2.1.2 ด้านการวางแผนงาน พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ มีการวางแผนงานมีการดำเนินงานเป็นกลุ่มและต้องปฏิบัติตาม แผนงานที่ได้วางไว้ก็เป็นได้ จึงต้องมีการจัดการวางแผนเพื่อมีความพร้อมในการดำเนินงานของ ชุมชน ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทอย (Toy, 1983 : 1951-A) ที่ได้ศึกษาแผนการ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนชุมชน และได้เสนอแนะว่า ในการที่จะวางแผนเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนาด้านนโยบาย และกฎ ต่าง ๆ ให้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน สร้าง ความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานด้วย และสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาด้านการจัดทำแผนและโครงการ มากที่สุด โดยที่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ไม่มีการจัดทำแผนระยะ 1 ปี เพื่อเป็นแผนเร่งด่วนเพื่อ

แก้ปัญหาเกี่ยวกับชุมชน การจัดทำแผนเพื่อขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนไม่ชัดเจน ขาดการจัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล

2.1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการรวมกลุ่มกันจัดทำเอกสารในการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ กันอยู่เป็น ประจำก็เป็นได้ ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทอย (Toy, 1983 : 1951-A) ที่ได้ศึกษา แผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนชุมชน และได้เสนอแนะว่า ในการที่จะวางแผน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนาด้านนโยบาย และ กฎต่าง ๆ ให้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน สร้าง ความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานด้วย

2.1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนมีการมอบหมายและแบ่ง งานกันทำอย่างเป็นสัดส่วน จึงอาจมีการดำเนินการในด้านการบริหารจัดการพร้อม ๆ กันหลาย อย่างในเวลาเดียวกัน จึงทำให้เหมือนไม่ได้ดำเนินงานด้านนี้มากก็เป็นได้ ซึ่งผลสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ โรเช (Roche, 1996 : 4630-A) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบ แบ่งแยกสัดส่วนจัดตามที่กฎหมายกำหนด : กรณีศึกษาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทาง ช่วยเหลือผู้นำชุมชน วิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรม และผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษา นักวางแผนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งวิธีจัดโครงสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรารัตน์ เพ็ชรจันทิก (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนชุมชน กรมการศึกษานอก โรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนชุมชนบ้านหินโคน อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ปัญหาที่พบ คือ ครูและนักศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน ไม่มีเวลาไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ขาดแคลนด้าน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ไว้คอยบริการชุมชน ทางราชการไม่มีงบประมาณสนับสนุน

2.1.5 ด้านการประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนมีภารกิจที่จะต้อง ปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน จึงมีการแบ่งกำลังคนในการทำงาน ทำให้มีกำลังคนที่จะ ดำเนินการในส่วนนี้ไม่มากนัก ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณิงนิจ เกตุแก้ว (2541 : 154) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธี เรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2532 : 64-105) ที่ได้ศึกษา

เรื่อง การศึกษาลักษณะและรูปแบบการติดตามงานและประเมินผลงานของโครงการหลักด้านพัฒนาเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนรับรู้โครงการต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน ทั้งจำนวนและประเภทของโครงการ โดยเยาวชนส่วนใหญ่รับรู้โครงการหลักด้านพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้แก่ โครงการเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนและการฝึกอาชีพ กลุ่มเยาวชน ได้แก่ กลุ่มเยาวชนชนบท ศูนย์เยาวชนตำบล และกลุ่มยุวเกษตรกร

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ตามตัวแปร เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนมากได้รับการอบรม ชี้แจง และพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันตามหลักการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และต่างก็ปฏิบัติงานในลักษณะของการประสานงานร่วมกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานในระดับที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงปัจจุบันเพศหญิงและเพศชายได้รับความรู้และสิทธิต่าง ๆ ในสังคมเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ทุกคนทำงานเต็มศักยภาพทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540 : 107) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าตัวแปรเพศไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และผลการวิจัยของ ไชยวัฒน์ แข่งขัน (2543 : 79) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3.2 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชนและด้านการวางแผนงาน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ โดยผู้ที่มีอายุสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 30-45 ปี และต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 30-45 ปี และสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 30-45 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในระยะความเป็นผู้ใหญ่ มีความกระตือรือร้น มีวุฒิภาวะและความพร้อมในการปฏิบัติงาน และต้องการมีบทบาทในสังคม จึงมีความพร้อมในการปฏิบัติงานแตกต่างจากคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 45 ปีขึ้นไป ดังที่ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาของคนในวัยนี้นับว่าได้พัฒนาตนเองถึงขั้น

สูงสุด จึงมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530 : 89-91) ยังได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า ก็สามารถทำงานได้ดีเท่า ๆ กับหนุ่มสาว ดังนั้นตัวแปรด้านอายุจึงเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนแตกต่างกัน นอกจากนี้แล้วอาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุ สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้มีประสบการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจมากกว่ากลุ่มที่มี อายุ 30-45 ปี และต่ำกว่า 30 ปี จึงมีความสนใจที่จะปฏิบัติงานมากกว่า จึงมองเห็นว่าได้ ปฏิบัติงานมากกว่าก็เป็นได้

3.3 คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานทั้ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งประธาน กรรมการ เลขานุการ หรือเหรัญญิก ต่างก็มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน การจัดการบริหาร ศูนย์การเรียนชุมชนให้ประสบผลสำเร็จด้วยกันอยู่แล้ว ตำแหน่งที่ต่างกันจึงไม่ได้เป็นอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนชุมชน

3.4 คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติ งานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 4 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนจะเน้นแต่ เรื่องการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและจัดกิจกรรมอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับ ประชาชน จึงมีงานในหน้าที่รับผิดชอบขอบเขตกว้างขวาง จึงทำให้คณะกรรมการศูนย์การเรียน ชุมชนต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานศูนย์การเรียนชุมชนให้สำเร็จ ดังนั้นไม่ว่าจะ เป็นวุฒิทางการศึกษาระดับใด ก็ต้องพยายามพัฒนาตนเองเพื่อที่จะทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี จึงกล่าวได้ว่าวุฒิทางการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนที่ได้รับมา นั้น มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชนเป็นบางส่วน จึงทำให้การ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530 : 59) ที่พบว่า คุณวุฒิไม่ได้ชี้ว่าครู อาสาสมัครที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่า สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำ กว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของตัวครูเองมากกว่าอย่างอื่น

3.5 คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนผ่านการฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เข้าใจ บทบาทและแนวทางการปฏิบัติงาน จึงมีความเข้าใจและสนใจในการจัดกิจกรรมได้เท่าเทียมกัน อีกประการหนึ่ง น่าจะมาจากผู้บริหารศูนย์การเรียนชุมชนมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบบุคลากรใน สังกัดให้ปฏิบัติงานมีคุณภาพและมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ได้มีการติดตามผลการ

ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงทำให้มองเห็นสภาพ การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงได้ ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2530: 13-15) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินตนเองและแนวการพิจารณาความสามารถ ในการจัดการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอเห็นความสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบในการให้ขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ภายใต้งบค้ำบัญชา การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงาน ส่วนใหญ่การมอบหมายงานบุคลากร การ ฝึกอบรมบุคลากร การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงาน ส่วนใหญ่การมอบหมายงานบุคลากร การ ฝึกอบรมบุคลากร การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงาน ส่วนใหญ่การมอบหมายงานบุคลากร การ ฝึกอบรมบุคลากร การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงาน ส่วนใหญ่การมอบหมายงานบุคลากร การ ฝึกอบรมบุคลากร การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงาน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัด

สมุทรสงครามและสมุทรสาคร พบว่า ผู้ตอบมีข้อเสนอแนะที่สำคัญหลายประการอาทิเช่น

4.1 ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ให้ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการรวบรวมข้อมูล ทุกอย่างไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการ รวบรวมข้อมูลชุมชนของชุมชนเป็นอย่างดีก็เป็นได้ จึงได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเรื่องนี้เป็นเช่นนี้

4.2 ด้านการวางแผนงาน ให้ข้อเสนอแนะคือ ควรวางแผนอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนงานของชุมชนเป็นอย่างดีก็เป็นได้ จึงได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเรื่องนี้เป็นเช่นนี้

4.3 ด้านการบริหารจัดการ ให้ข้อเสนอแนะคือ การบริหารควรให้ชุมชนเข้า บริหารงานด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัด สมุทรสงครามและสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ ของชุมชนเป็นอย่างดีก็เป็นได้ จึงได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนในเรื่องนี้เป็นเช่นนี้

4.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อเสนอแนะคือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงใน ชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและ สมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประชาสัมพันธ์ของชุมชนเป็น อย่างดีก็เป็นได้ จึงได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน เรื่องนี้เป็นเช่นนี้

4.5 ด้านการประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะคือ มีการประชุมประเมินผลประจำเดือนในการปฏิบัติงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลของชุมชนเป็นอย่างดีก็เป็นได้ จึงได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเรื่องนี้เป็นเช่นนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

1.1 จากผลของการวิจัย พบว่า คณะกรรมการศูนย์บริการการเรียนรู้ชุมชนยังปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการและด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรเร่งรัดให้มีการปฏิบัติงานในส่วนนี้ให้มากยิ่งขึ้น และควรวางแผนการพัฒนางานด้านการบริหารจัดการในด้านการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน ควรให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่ทำหน้าที่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นระเบียบให้มากขึ้นกว่าเดิม

1.3 ด้านการวางแผน ควรมีการวางแผนงานของชุมชนระยะสั้นและระยะยาวให้เป็นระบบมากขึ้น และควรมีการประชุมคณะกรรมการของศูนย์เพื่อการชี้แจงให้มีความเข้าใจตรงกัน

1.4 ด้านการบริหาร ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้วย และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม

1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในชุมชนจัดตั้งงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่จูงใจและหลากหลาย และควรประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่ทันสมัยประกอบด้วย

1.6 ด้านการประเมินผล ควรมีการประเมินผลประจำเดือนในการปฏิบัติงาน โดยมีการประเมินผลจากหน่วยงานหลายฝ่าย และมีการรายงานผลการประเมินและทำอย่างต่อเนื่องติดต่อกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประชากรของจังหวัดอื่น เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบถึงระดับการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินกองทุนและเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ควรมีการศึกษากิจการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยวิธีอื่นที่แตกต่างไปจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การศึกษาแบบเจาะลึกในประเด็นที่สำคัญจากคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้และสมาชิกของศูนย์การเรียนรู้

2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน of ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติ คันทา. (2538, เมษายน). การจัดสำนักงาน : ภารกิจสำคัญของผู้บริหาร. *เทศาภิบาล*. 90(4): 44-48.
- กมล สุตประเสริฐ. (2544). *การปฏิรูปการสรรหาครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2540ก). *คู่มือการดำเนินงาน ศรช*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- (2539). *คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด.
- (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานครูประจำกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน.
- (2533). *คู่มือดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภททางไกล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2541). *แนวทางการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2541). *รายงานการจัดการศึกษาในชุมชน*. กรุงเทพฯ: หจก. อรุณการพิมพ์.
- (2541ก). *รายงานผลการนิเทศและการสำรวจข้อมูลพื้นฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปีการศึกษา 2541*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2535ข). *วิวัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2482 – 2533*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณิงนิจ เกตุแก้ว. (2541). *ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุรรัตน์ เพ็ชรจันทิก. (2541). *ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคน ตำบลหินโคน อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญ กองจันทร์ดี. (2543). *องค์ประกอบการจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไชยวัฒน์ แข่งขัน. (2543). *สภาพการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการค้นคว้าอิสระ (การศึกษาระดับปริญญาโท). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา. (2529). *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินตนเองและแนวการพิจารณาความสามารถในการจัดการทางการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ. (2543). *ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาระดับปริญญาโท). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญส่ง บุญทศ. (2543). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร*. ภาคนิพนธ์ กศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญส่ง บุญมาก. (2543, มิถุนายน-พฤศจิกายน). *คุณสมบัติของบัณฑิตที่บริษัทฝรั่งเศสในประเทศไทยต้องการ*. *อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 23(1): 262-272.
- ประหยัด พานิชย์ดี. (2542). *ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. *ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116*. ตอนที่ 74ก. 19 สิงหาคม 2542.
- พิเชษฐ ลิ่มประเสริฐ. (2542). *ปัญหาการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาระดับปริญญาโท). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2538). *แนวความคิดจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษา และศูนย์การศึกษาชุมชนในองค์กรเครือข่าย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. (2528). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ:

ศึกษาพร.

วาทินี จันทรโณกุล. (2546, กันยายน). การประกันโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคน
นอกโรงเรียน. *การศึกษานอกโรงเรียน*. 49-52.

วิทยา ประยูร. (2540). *การศึกษาคความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม
การศึกษาทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริเทพ บุญญาลัย. (2538). *ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอในเขตภาคกลางศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกโรงเรียน*. เพชรบุรี :
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. อัดสำเนา.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี. (2541). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการ
พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: กราฟฟิคคอมพิวเตอร์.

สนธิ เกรือกกลาง. (2534). *ปัญหาทางปฏิบัติงานการเงินและพัสดุของเจ้าหน้าที่สำนักงาน
ประถมศึกษาอำเภอเขตการศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.บ. ชลบุรี : ไทยวัฒนาพานิช.

สมนึก ปัญญาสิงห์. (2524). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนบริหารศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สมาคมเทคโนโลยีการศึกษาแห่งประเทศไทย. (2542). *เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการดำเนินงานของ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

ลำอาน คำทอง. (2539). *ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสาย
สามัญวิธีเรียนทางไกล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนทร สุนันท์ชัย. (ม.ป.ป.). *กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ใน แผนพัฒนาการศึกษานอก
โรงเรียน ระยะที่ 4 (2540 – 2544)*.

----- (2532). *รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่มที่ 9*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
การศาสนา.

สุนีย์ มหาอัมพรพฤษ. (2540). *การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตบางกระบือ
กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่ = Adult Learning Psychology*.

- พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อัญชนา หิรัญพฤษ. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของพัฒนากร : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Akhtar, Ali. (1977, January). Integrated Rural Development. *Philippines Journal of Public Administration*. 20(1): 26-27.
- Becerra, Gloria Vega. (1974, April). " Role Perceptions of Administrators and Community Representatives in Participatory Decision Msking," *Dissertation Abstracts International*. 34(11): 6887-A .
- Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York : Harper Colins.
- Ishumi, A.G.M. (1982). *Community Centre in Tanzania : Their Development and Scope*. UNESCO Institute for Education.
- Koontz, Harold.; and Donnell. (1968). *Cyril O'. Principles of Management*. 4 th ed. Tokyo: McGraw – Hill.
- Krejcie, Rogert V.; & Morgan, Daryle W. (1970, October). "Determining Sample Size For Research," *Journal Education and Psychological Measurement*. 30 (6): 608.
- Roche, Patrick Antroney. (1996, June). Segmented Education As Affirmative Action : A Case Study of a Pipeline Approach to Access Through Neighborhood Learning Center. *Dissertation Abstracts International*. 56(12): 4630-A.
- Smith, Lane Eliabeth. (1971, October). "The Role of Citizens Committees in the Planning and Development of the Centennial Education Park in Plymouth, Michigan," *Dissertation Abstracts International*. 54(21): 1024-A.
- Toy, Steven Leonard. (1983, July). The Development of School District. *Dissertation Abstracts International*. 15(7): 1951-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์
และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นางสาวอังคณา วสุรวงศ์ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9
สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
2. นายชม้าย ทองสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง
จังหวัดราชบุรี
3. นายอังคาร แทนสง่า อาจารย์ 3 ระดับ 8
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
สมุทรสาคร

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
เรื่อง
การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน คือ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตอบแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาใช้เวลาเพื่อตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางศรีสง่า โภคสมบัติ
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม
และสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
 30 – 45 ปี
 สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งของกรรมการศูนย์ฯ

- นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้ง
 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. วุฒิทางการศึกษา

- มัธยมศึกษา (ม.3-ม.6)
 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

5. ประสบการณ์การเป็นกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1 – 2 ปี
 3 – 4 ปี
 สูงกว่า 4 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อละ 1 ช่อง เท่านั้น

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความเข้าใจ	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับประชาชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน		
2.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย		
3.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ของชุมชนและสังคม		
4.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการประสานงานเพื่อระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า		
5.	กิจกรรมที่จัดในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ		
6.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิทยุไอเทป นิทรรศการ		
7.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดระบบห้องสมุดประชาชน มุมหนังสือ เอกสาร สื่อเพื่อการค้นคว้า		
8.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และจัดการศึกษาให้กับชุมชน		
9.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นคณะบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
10.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล		
11.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง บุคลากรที่เหมาะสมในชุมชน ที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง		

ข้อ	รายละเอียด	ระดับความเข้าใจ	
		ใช่	ไม่ใช่
12.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ร่วมบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
13.	ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องอยู่อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ประจำในชุมชน		
14.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่จัดเตรียมสถานที่และวัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
15.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นที่ปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
16.	จัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของชุมชน		
17.	ประสานงานเพื่อรวมกลุ่มชาวบ้านในการจัดกิจกรรมตามวาระและโอกาสในวันสำคัญต่าง ๆ		
18.	ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้แก่คนในชุมชน		
19.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
20.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน		

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการวางแผน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับสภาพการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด ข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

ที่	หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การรวบรวมข้อมูลชุมชน					
1.	เก็บบันทึกและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
2.	ข้อมูลมีการวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แยกประเภทของข้อมูลและนำออกให้บริการเผยแพร่ได้ตลอดเวลา					
3.	นำข้อมูลชุมชนมาใช้พิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกครั้ง					
4.	จัดทำดัชนีพื้นฐาน นำเสนอและบริการข้อมูลชุมชน ให้สะดวกและง่ายในการศึกษา					
5.	วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลนำมากำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเพียงใด					
6.	มีการสำรวจข้อมูลของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
7.	นำข้อมูลชุมชนนำเสนอเป็นแผนผังแสดงที่ตั้งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชุมชน					

ที่	หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การวางแผนงาน					
8.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปรับแผนงานหรือโครงการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม					
9.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานเป็นประจำ					
10.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนำความคิดเห็นของชุมชนมาจัดทำแผนประจำปี					
11.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเข้าใจแผนงานที่วางไว้อย่างชัดเจน					
12.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการเพียงใด					
13.	ตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการให้การศึกษ					
14.	นำเสนอโครงการจัดการศึกษาลงในแผนพัฒนาตำบลหรือหมู่บ้าน					
15.	คิดค้นกิจกรรมและวิธีการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับชุมชน					
16.	กำหนดและวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
17.	จัดทำโครงการของงบประมาณจาก อบต. ทุกครั้งที่มีการจัดสรรงบประมาณ					
18.	นำเอาปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมาวางแผนจัดการศึกษา					

ที่	หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การบริหารจัดการ					
19.	จัดเตรียมสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
20.	มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กรรมการได้ปฏิบัติได้เหมาะสมเพียงใด					
21.	จัดวางระบบ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง					
22.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณเพียงใด					
23.	จัดทำโครงการของงบประมาณจาก อบต. ทุกครั้งที่มีการจัดสรรงบประมาณ					
24.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์มาสนับสนุน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพียงใด					
25.	จัดสรรเงิน ในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการครบถ้วนเพียงใด					
26.	ซ่อมแซม บำรุงรักษา วัสดุและครุภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีเพียงใด					
27.	มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
28.	พิจารณานำทรัพยากรจากงานที่ไม่เหมาะสมไปใช้กับงานที่มีความเร่งด่วน					

ที่	หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการประชาสัมพันธ์					
29.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว					
	ป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของ					
	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
30.	ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว					
	และการให้บริการต่าง ๆ ผ่านหอกระจาย					
	เป็นประจำทุกวัน					
31.	ใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน					
	องค์กรท้องถิ่น ในการประชาสัมพันธ์					
32.	ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษา					
	สายสามัญ และสายอาชีพทุกครั้งที่เปิด					
	ทำการสอน					
33.	ชักชวนให้คนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญ					
	ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
34.	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการ					
	ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมของ					
	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
35.	จัดตั้งคณะกรรมการในการวางแผน					
	การประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง					
36.	จัดการประชุมวางแผนก่อนการ					
	ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง					
37.	ทำการประเมินผลหลังสิ้นสุดกิจการ					
	ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง					

ที่	หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการประเมินผล					
38.	ประชุมวางแผนและขั้นตอนการกำหนด วัตถุประสงค์ของการนิเทศ					
39.	การประเมินผลมีการกำหนดกรอบและ เกณฑ์ที่ชัดเจน					
40.	มีการประเมินผลการทำงานของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสม่ำเสมอ					
41.	มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง					
42.	ติดตาม ควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษา แก่ผู้ปฏิบัติงานสม่ำเสมอ					
43.	ติดตามควบคุม ดูแลการใช้วัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิด ประโยชน์สูงสุดเพียงใด					
44.	รายงานผลการดำเนินงานให้กับ หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

1. การรวบรวมข้อมูล

.....

2. การวางแผน

.....

3. การบริหารจัดการ

.....

4. การประชาสัมพันธ์

.....

5. การประเมินผล

.....

6. ประเด็นอื่น ๆ (เพิ่มเติม)

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง
นางศรีสง่า โภคสมบัติ

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามตอนที่ 2

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ			รวม	ค่า IOC	แปลความหมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนก็เพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่การจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ประสานงานเพื่อระดมทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในแต่ละชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.	วีดิทัศน์ นิทรรศการ เป็นต้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดระบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีมุมหนังสือ เอกสาร และสื่อเพื่อการค้นคว้าประเภทต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ			รวม	ค่า IOC	แปล ความ หมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
8.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินงานโดยมีชุมชนเป็นผู้คิดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานเองโดยความร่วมมือของรัฐและเอกชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นคณะบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10.	ประธานกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล	0	1	0	1	0.34	ใช้ไม่ได้
11.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง บุคลากรที่เหมาะสมที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ร่วมบริหารและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
13.	ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องอยู่อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ประจำในชุมชน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
14.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่และวัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
16.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ประสานงานเพื่อรวมกลุ่มชาวบ้านในการจัดกิจกรรมตามวาระและโอกาสในวันสำคัญต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ในชุมชนไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็น องค์ความรู้แก่คนในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาก่อน เพื่อให้เห็นในบทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
20.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแกนนำในการจัดตั้งและจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

แบบสอบถามตอนที่ 3

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ความ หมาย
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
1.	ด้านการรวบรวมข้อมูลชุมชน เก็บบันทึกและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของ ชุมชนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
2.	จัดการวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แยกประเภท ของข้อมูลที่มีอยู่และนำออกให้บริการ เผยแพร่ได้ตลอดเวลา	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3.	นำข้อมูลชุมชนมาใช้พิจารณา ประกอบการจัดกิจกรรมของศูนย์การ เรียนชุมชนทุกครั้ง	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.	จัดทำดัชนีพื้นฐาน นำเสนอและบริการ ข้อมูลชุมชนให้สะดวกและง่ายใน การศึกษา	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
5.	วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลกำหนด นโยบายการพัฒนาชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.	มีการสำรวจข้อมูลของชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.	นำข้อมูลชุมชนนำเสนอเป็นแผนผังแสดง ที่ตั้งสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน ด้านการวางแผนงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8.	ปรับแผนงานหรือโครงการให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9.	จัดการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน เป็นประจำ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ			รวม	ค่า IOC	แปล ความ หมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
10.	นำความคิดเห็นของชุมชนมาจัดทำแผนประจำปี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11.	ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนก่อนที่จะทำการวางแผนประจำปี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12.	สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13.	ตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการให้การศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14.	นำเสนอโครงการจัดการศึกษาลงในแผนพัฒนาตำบลหรือหมู่บ้าน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15.	คิดค้นกิจกรรมและวิธีการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16.	กำหนดและวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17.	จัดทำโครงการของงบประมาณจาก อบต. ทุกครั้งที่มีการจัดสรรงบประมาณ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18.	นำเอาปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมาวางแผนจัดการศึกษาด้านการบริหารจัดการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19.	จัดเตรียมสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20.	มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กรรมการได้ปฏิบัติได้เหมาะสมเพียงใด	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
21.	จัดวางระบบ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชนและยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22.	ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณของชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ			รวม	ค่า IOC	แปล ความ หมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
23.	จัดทำโครงการของงบประมาณจาก อบต. ทุกครั้งที่มีการจัดงบประมาณ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
24.	ประสานงานจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์มา สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25.	จัดสรรเงินในการปฏิบัติงานตามแผนงาน หรือโครงการครบถ้วน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
26.	ซ่อมแซม บำรุงรักษา วัสดุและครุภัณฑ์ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้อยู่ในสภาพ ที่ใช้งานได้ดี	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
27.	ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาทั้งอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
28.	พิจารณานำทรัพยากรจากงานที่ไม่ เหมาะสมไปใช้กับงานที่มีความเร่งด่วน ด้านการประชาสัมพันธ์	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29.	จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว ป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30.	ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และการให้บริการต่าง ๆ ผ่านหอกระจาย เป็นประจำทุกวัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31.	ใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน องค์กรท้องถิ่น ในการประชาสัมพันธ์	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
32.	ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษา สายสามัญ และสายอาชีพทุกครั้งที่เปิด ทำการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33.	ชักชวนให้คนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	เกณฑ์พิจารณาของ			รวม	ค่า IOC	แปล ความ หมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
34.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35.	จัดตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการ ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36.	จัดการประชุมวางแผนก่อนการ ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37.	ทำการประเมินผลหลังสิ้นเสร็จการ ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง ด้านการประเมินผล	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
38.	ประชุมวางแผนและขั้นตอนการกำหนด วัตถุประสงค์ของการนิเทศการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39.	กำหนดกรอบและเกณฑ์ที่ชัดเจนใน การประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
41.	นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42.	ติดตาม ควบคุม ดูแล และให้คำปรึกษา แก่ผู้ปฏิบัติงานสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43.	ติดตาม ควบคุม ดูแลการใช้วัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิด ประโยชน์สูงสุด	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44.	รายงานผลการดำเนินงานให้กับ หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทุกครั้ง	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้

ค่าความแม่นยำเชิงเนื้อหา (IOC) โดยใช้ดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับความมุ่งหมาย
ของการศึกษาค้นคว้าในการวิจัย

ความรู้ของคณะกรรมการ		การปฏิบัติของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน			
ข้อทดสอบที่	IOC	ข้อทดสอบที่	IOC	ข้อทดสอบที่	IOC
1	1	1	0.67	23	0.67
2	1	2	0.67	24	1
3	1	3	0.67	25	0.67
4	1	4	0.67	26	0.67
5	1	5	1	27	0.67
6	1	6	1	28	1
7	1	7	1	29	1
8	1	8	1	30	1
9	0.34	9	1	31	0.67
10	1	10	1	32	1
11	1	11	1	33	1
12	0.67	12	1	34	1
13	0.67	13	1	35	1
14	1	14	1	36	1
15	1	15	1	37	0.67
16	1	16	1	38	1
17	1	17	1	39	1
18	1	18	1	40	1
19	0.67	19	1	41	1
20	0.67	20	1	42	1
		21	1	43	1
		22	1	44	0.67
		ค่าเฉลี่ย IOC			0.9100

ตาราง 23 คะแนนความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	มีความรู้ความเข้าใจ		ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1.	วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน	261	96.67	9	3.33
2.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน	244	90.74	26	9.26
3.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย	238	88.15	32	11.85
4.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ประสานงานเพื่อระดมทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในแต่ละชุมชน	234	86.67	36	7.78
5.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	248	92.22	22	18.15
6.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ นวัตกรรม เป็นต้น	222	81.85	48	18.15
7.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดให้มีคู่มือ หนังสือ เอกสาร และสื่อ เพื่อการค้นคว้า ไม่ควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย	102	37.78	168	62.22

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน	มีความรู้ความเข้าใจ		ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
8.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินงานโดย มีชุมชนเป็นผู้คิดรูปแบบและวิธีการ ดำเนินงานเองโดยความร่วมมือของ รัฐและเอกชน	104	75.56	66	24.44
9.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นคณะกรรมการ และจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	242	89.63	28	10.37
10.	ประธานกรรมการอำนวยการศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ นายกองดีการ บริหารส่วนตำบล	107	39.63	163	60.37
11.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง บุคลากรที่เหมาะสมในชุมชนที่ได้รับ การคัดเลือกเข้ามาดำเนินกิจกรรมการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ	228	84.44	42	15.56
12.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้อง ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด ไว้เท่านั้น	171	63.33	99	36.67
13.	ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนต้องอยู่อาศัยหรือมีถิ่น ที่อยู่ประจำในชุมชน	120	44.44	150	55.56
14.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาท และส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ และวัสดุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	226	83.70	44	16.30

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน	มีความรู้ความเข้าใจ		ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
15.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาท หน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษา แนะนำ และ ให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	257	95.19	13	4.81
16.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาท และส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนมองเห็นความสำคัญ ของการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า	256	94.81	14	5.19
17.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีหน้าที่ ประสานงานเพื่อรวมกลุ่มชาวบ้านใน การจัดกิจกรรมตามวาระและโอกาสใน วันสำคัญต่าง ๆ	240	88.29	30	11.71
18.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อ เป็นองค์ความรู้แก่คนในชุมชน	255	94.44	15	5.56
19.	กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องเข้าใจ บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน	105	38.89	165	61.11
20.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน	176	65.19	94	34.81
	โดยรวม	4136	76.59	1264	23.41

จงหา ค.ร.น. ของจำนวนต่อไปนี้ โดยวิธีหารสั้น

<u>ตัวอย่าง</u>		16, 20
	2	16 20
	2	8 10
		4 5

ดังนั้น ค.ร.น. ของ 16, 20 คือ $2 \times 2 \times 4 \times 5 = 80$

1. 15, 20
2. 24, 18
3. 45, 35
4. 50, 75
5. 12, 20, 30
6. 8, 32, 56
7. 25, 75, 100
8. 100, 120, 150
9. 40, 60, 80
10. 12, 15, 20, 24
11. 20, 30, 40, 50
12. 15, 25, 35, 45
13. 36, 60, 84, 108
14. 28, 56, 84, 70
15. 12, 15, 20, 24

จงหา ห.ร.ม. ของจำนวนต่อไปนี้ โดยวิธีหารสั้น

ตัวอย่าง 8, 12, 16

วิธีทำ

2	8	12	16
2	4	6	8
	2	3	4

ห.ร.ม. ของ 8, 12 และ 16 คือ $2 \times 2 = 4$

ตอบ 4

1. 18, 30, 42, 54
2. 12, 16, 24, 28
3. 6, 9, 12, 15
4. 24, 48, 60
5. 3, 12, 16
6. 15, 18, 21
7. 10, 15, 20
8. 8, 12, 16
9. 27, 36, 54
10. 36, 60, 72

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางศรีสง่า โภคสมบัติ
วัน เดือน ปีเกิด	8 พฤศจิกายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	257/17 ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	บรรณารักษ์ 6ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522-2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเลขานุการ จากวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526-2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการจัดการทั่วไป จากวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2531-2533	บธ.บ. (บริหารธุรกิจบัณฑิต) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2544-2549	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ

